

Tolkemonitor SPRÅK: Offentlige organers behov for tolketjenester i første halvår av 2022

Utarbeidet på oppdrag for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Om Oslo Economics

Oslo Economics utreder problemstillinger og gir råd til myndigheter, organisasjoner og bedrifter. Vi forstår problemstillingene som oppstår i skjæringspunktet mellom marked og politikk.

Vi er et samfunnsfaglig analyse- og rådgivningsmiljø med erfarne konsulenter med bakgrunn fra offentlig forvaltning og ulike forsknings- og analysemiljøer. Oslo Economics har i dag rundt 70 medarbeidere, hvorav mer enn 15 med doktorgrad. Vi tilbyr innsikt basert på fagkompetanse, sektorerfaring og et nettverk av samarbeidspartnere.

Tolking i offentlig sektor

Oslo Economics har bred erfaring fra analysearbeid på tolkefeltet og innen tolking i offentlig sektor. Vi har blant annet analysert økonomiske konsekvenser av tolkeloven på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, og utredet organisering av fjertolking og tolkeformidling i offentlig sektor med samfunnsøkonomisk analyse av tiltak for å øke bruken av skjermtolking, utført for Arbeids- og sosialdepartementet. Vi har også erfaring fra utredning av honorarsystemet for frilanstolker i NAV, på oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet. Oslo Economics har også nylig beregnet samfunnets fremtidige behov for kvalifiserte tolker på oppdrag for IMDi.

Tolkemonitor SPRÅK: Offentlige organers behov for tolketjenester i første halvår av 2022/2022-88

© Oslo Economics, 21. desember 2022

Kontaktperson:

Magne Asphjell / Partner (ph.d.)

mka@osloeconomics.no, Tel. 938 03 677

Foto/illustrasjon: unsplash.com

Innhold

Sammendrag	4
Čoahkkáigeassu dárogillii	6
Summary in English	8
ملخص باللغة العربية	10
1. Innledning	12
1.1 Bakgrunn og mandat	12
1.2 Datagrunnlag	12
1.3 Metode for beregning av endring/utvikling i tolkebehov	13
2. Antall tolkeoppdrag fordeling på språk	14
2.1 Språkfordeling	14
2.2 Begrensninger ved språkanalyser	15
3. Behov for dispensasjonsadgang	16
3.1 Språk med og uten kvalifiserte tolker i Nasjonalt tolkeregister	16
3.2 Dekningsgrad av tolker etter kvalifikasjonsnivå i Nasjonalt tolkeregister	16
4. Behov for kvalifiseringstilbud	23
4.1 Språk uten kvalifiserte tolker	23
4.2 Behov for kvalifiserte tolker innenfor andre språk med underdekning	23
5. Tolkeform	28

Sammendrag

Tolkemonitor SPRÅK er årlige statusrapporter som skal gi oppdatert kunnskap om offentlig sektors behov for tolketjenester innen ulike språk. Statusmålingene skal gi løpende oversikt over behov for kvalifiseringstilbud i tolking med utgangspunkt i dagens tilgang på kvalifiserte tolker og hvilke språk det er størst behov for tolking på. I tillegg beskriver monitoreringen offentlige organers bruk av fjerntolking for å skaffe et godt grunnlag for målrettede tiltak på tolkeområdet.

Oppdrag og metode

IMDi har gitt Oslo Economics og Agenda Kaupang i oppdrag å gjennomføre jevnlige undersøkelser av språkbehov og etterlevelse av tolkeloven i offentlig sektor. Formålet med statusrapportene er å utarbeide et kunnskapsgrunnlag om hvordan offentlige organer etterlever tolkelovens bestemmelser og hvordan behovet for tolketjenester ser ut innen ulike språk. Undersøkelsene er basert på innsamlet statistikk, automatiske uttrekk fra formidlingssystemene hos enkelte av tolketjenestene og datauttrekk fra Nasjonalt tolkeregister.

Språkene som fremgår i rapporten, er de som kommer frem gjennom rapporteringen av tolkeoppdrag. Det kan derfor være en rekke språk og språkkombinasjoner, som ikke nevnes i denne rapporten, hvor det vil være behov for tolking, men man ikke finner noen tolk til oppdraget. Det kan for eksempel skyldes at det ikke er noen i Norge som behersker den aktuelle språkkombinasjonen. Fordi verken NAV eller andre har rapportert om tolkeoppdrag mellom norsk og andre lands tegnspråk, og heller ikke mellom norsk tegnspråk og andre språk enn norsk (for eksempel engelsk, svensk, dansk, ASL eller BSL), fremkommer heller ikke disse oppdragene i vår statistikk, og kunnskap om disse oppdragene må derfor innhentes på en annen måte.

Ettersom det var vanskelig å få innhentet data fra offentlige organer og andre om tolkebehov på samiske språk, er kunnskapsgrunnlaget usikkert, og det er grunn til å anta at behovet for tolking på alle de tre samiske språkene er større enn det som fremgår av de data som er innhentet her.

Tolkeoppdrag fordelt på språk

Hvert år gjennomføres det flere tolkeoppdrag på en rekke ulike språk. I første halvdel 2022 anslår vi at det totalt har blitt gjennomført omtrent 475 000 tolkeoppdrag på talespråk og omtrent 37 000 tolkeoppdrag for døve, hørselshemmede og døvblinde. For rapporteringsåret 2021 anslo vi den totale oppdragsmengden til i overkant av 780 000. Arabisk er det språket som det gjennomføres flest tolkeoppdrag på, og er anslått til å utgjøre 27,5 prosent av det totale tolkebehovet, som utgjør omtrent 130 000 oppdrag i første halvdel 2022. Andre språk som det er stort behov for tolkeoppdrag på er tigrinja, polsk og somali. De 20 språkene det ble gjennomført flest tolkeoppdrag på utgjør omtrent 90 prosent av alle gjennomførte tolkeoppdrag i første halvdel 2022.

Behov for dispensasjonsadgang

Tolkeloven, som ble innført med virkning fra 1. januar 2022, setter krav til at tolkeoppdrag som bestilles av offentlige organer skal gjennomføres av kvalifisert tolk. Det er flere språk som har underdekning av kvalifiserte tolker. Hvis alle tolkeoppdrag på hvert språk skulle utføres av tolker med innføringskurs i tolkens ansvarsområde (TAO) og enten bestått tospråktest eller statsautorisert translatør/fagoversetter (A-E), anslår vi at 23 språk har underdekning, og totalt finner vi at omtrent 43 prosent av alle oppdrag er udekket. Hvis derimot alle oppdrag skulle gjennomføres av tolker med grunnemne (minimum 30 studiepoeng i tolking i offentlig sektor), anslår vi at 48 språk har underdekning, og vi finner at omtrent 66 prosent av oppdragene er udekket. Dersom alle tolkeoppdrag på hvert språk skulle utføres av tolker med bachelor i tolking og/eller statsautorisasjon (A-C), er det ytterligere 18 språk med underdekning sammenlignet med kvalifikasjonsnivå A-D, og vi finner at omtrent 90 prosent av oppdragene er udekket.

Mens dekningen på hvert talespråk er ulik med hensyn på tolkebehov og tilgang på kvalifiserte tolker, er dekningen innenfor tolking for døve, hørselshemmede og døvblinde imidlertid relativt god. For disse oppdragstypene antar vi at det er 561 kvalifiserte tolker med bachelorgrad eller tilsvarende formell kompetanse.

Behov for kvalifiseringstilbud

Behovet for kvalifiseringstilbud, som ligger til grunn for rangeringen av språk, følger av mengden udekkede oppdrag. Det kommer av at dekningsgraden målt i andeler følger av både tilgangen på kvalifiserte tolker og oppdragsmengden innenfor et språk, slik at det ikke nødvendigvis vil være en direkte sammenheng mellom anslag på underdekning og behov for kvalifiseringstilbud.

Blant språkene uten kvalifiserte tolker, viser rapporteringen for første halvår av 2022 at kun ni av språkene uten oppføring i Nasjonalt tolkeregister utløser et behov for over 50 tolkeoppdrag. For oppdrag gjennomført uten bruk av kvalifisert tolk oppført i Nasjonalt tolkeregister, er det særlig fire språk som peker seg ut; tigre har størst tolkebehov med 779 anslåtte oppdrag, mens nubisk, turkmensk og karen sto for henholdsvis 195, 194 og 228 oppdrag i første halvdel av 2022.

For kvalifiseringsbehov innenfor øvrige språk benytter vi antall udekkede oppdrag som en indikasjon for prioritet med hensyn på kvalifiseringstilbud. Dersom alle tolkeoppdrag på hvert språk skulle utføres av tolker med kvalifikasjon E eller høyere, er det anslått at 205 000 oppdrag er udekket, som tilsvarer om lag 43 prosent av alle tolkeoppdragene i første halvdel 2022. Hvis tolker med kvalifikasjon D eller høyere skulle gjennomføre alle tolkeoppdrag på hvert språk, finner vi totalt 313 000 udekkede oppdrag, som utgjør omtrent 66 prosent av total oppdragsmengde i første halvdel 2022. Hvis oppdragene skulle utføres av tolker med kvalifikasjon C eller høyere, finner vi totalt 423 000 udekkede tolkeoppdrag, som utgjør omtrent 89 prosent av total oppdragsmengde). På tvers alle kvalifikasjonsnivåene er arabisk det språket med størst underdekning.

Tolkeform

Telefontolking var den mest utbredte tolkemetoden også i første halvår av 2022, og stod for 74 prosent av alle oppdragene. Fremmøtetolking utgjorde 24 prosent av de totale oppdragene, mens skjermtolking stod for 2 prosent. Samlet sett har utviklingen i fordelingen av tolkeform vært stabil fra 2021 og så langt inn i 2022, og tallene for januar – juni 2022 viser at det er små forskjeller i modalitet sammenlignet med fjoråret, mens andelen skjermtolking har blitt redusert. Det kan skyldes den nye tolkeloven, men det kan også tyde på at pandemien og nedstengningen (med strenge smittevernstiltak) som samfunnet nylig har vært gjennom langt på vei har lagt visse føringer for gjennomføringen av oppdrag og hva som har vært praktisk mulig å få til knyttet til fysisk interaksjon. Der vi for 2020 til 2021 og 2019 til 2020 så en nedgang i fremmøtetolking, har andelen fremmøtetolking økt med ett prosentpoeng fra 2021 til 2022. I samme periode minsket andel skjermtolking fra 5 prosent til 2 prosent. Den siste endringen kan både skyldes endringer i sammensetning i utvalget av rapportører, og faktiske endringer i modalitet i markedet.

Čoahkkáigeassu dárogillii

Tolkemonitor SPRÅK leat jahkásaš stáhtusraporttat mat galget buktit ođasmahtton dieđuid almmolaš surggiid dulkadárbbuid birra iešguđetge gielain. Stáhtusmihtideamit galget áiggis áigái addit oppalašgeahčastaga das makkár dárbbut leat kvalifiserenfálaldagaide dulkomis, mas vuolggasadjin leat man ollu kvalifiserejuvvon dulkkat leat olámuttos ja makkár gielain lea stuorámus dárbu dulkomii. Earret dan de čilge monitoreren almmolaš orgánaid gáiddusdulkoma geavaheami háhkat buori vuodu ulbmillaš doaibmabijuide dulkonsuorggis.

Bargogohččun ja metoda

IMDI lea gohččun Oslo Economics ja Agenda Kaupang jámma čađahit iskkademiid gielladárbbuid birra ja mo dulkaláhka almmolaš suorggis doahttaluvvo. Stáhtusraporttaid ulbmil lea ráhkadit diehtovuodu mo almmolaš orgánat doahttalit dulkalága mearrádusaid ja mo dárbu dulkabálvalusaid lea oaidnit daid iešguđetge gielain. Iskkadeami vuodđun lea čohkkejuvvon statistihka, automáhtalaččat vižžon dieđut dihto dulkabálvalusaid gaskkustanvuogadagain, ja diehtoviežžamat Nacionála dulkaregisteris.

Gielat mat gieđahallojuvvojit raporttas, leat dat mat bohtet ovdan dulkonbargogohččumiid raporteremis. Danne sáhttet leat márga giela ja giellakombinašuvnna, mat eai namuhuvvo dán raporttas, masa lea dárbu dulkomii, muhto masa ii gávdno dulka dan dahkat. Sáhtta leat ovdamearkka dihte go ii leat oktage Norggas gii hálddaša justa dan giellakombinašuvnna. Danne go ii NAV eaige earát leat raporterem gaskal dároggiela ja eará riikkaid seavagiela, iige gaskal dároggielat seavagiela ja eará gielaide go dároggiela (ovdamearkka dihte eaŋgalasgiela, ruoŋagiela, dánskagiela, ASL dahje BSL), eai boađe ge dat bargogohččumat ovdan min statistihkas, ja danne ferte háhkat máhttu dáid bargogohččumiid birra eará láhkai.

Danne go lei váttis háhkat dieđuid almmolaš orgánain ja earáin dulkadárbbuid birra sámegeaige, lea eahpesihkkaris diehtovuodđu, ja lea sívva navdit ahte dárbu dulkomii buot golmma sámegeaige lea stuorátgo mii bohtá ovdan dieđuin mat dása leat vižžojuvvon.

Dulkonbargogohččumat juhkkajuovvon gielaide

Juohke jagi čađahuvvojit márga dulkonbargogohččuma márgga iešguđetge gillii. Mii meroštallat ahte 2022 vuosttaš jahkebeali leat čađahuvvon sullii 475 000 bargogohččuma hállangillii ja sullii 37 000 bargogohččuma bealjeheamiide, olbmuid geain leat gullanválttisvuodát ja bealjehisčalmmeheamiide. 2021 raporteremjagi ovddas meroštallamet ahte dulkomiid bargogohččumiid lohku lea badjelaš 870 000. Dat giella mas čađahuvvojit eanemus dulkomat leat arábagiella, ja lea árvoštallon ahte dagaha 27,5 proseantta oppalaš dulkondárbbus, juoga mii dagaha sullii 130 000 bargogohččuma 2022 vuosttaš jahkebealis. Eará gielat maidda lea stuorra dulkondárbu leat tigrinja, polskalašgiella ja somálialašgiella. Dat 20 giela masa eanemus dulkojuvvi dagahit sullii 90 proseantta buot čađahuvvon dulkonbargguin vuosttaš jahkebeali 2022:s.

Dárbu sierralohpelohpái

Dulkaláhka, mii doaibmagodii ođđajagimánu 1. b. 2022, bidjá gáibádussan ahte dulkomat maid almmolaš orgánat diŋgojit galget čađahuvvot kvalifiserejuvvon dulkain. Leat márga giela mas leat menddo unnán kvalifiserejuvvon dulkka. Jus juohke dulkon juohke gillii galggašii čađahuvvot dulkkaiguin geain lea álggahankursa dulkka ovddasvástádussuorggis (TAO) ja juogo leat ceavzán guovttegielatiskosa dahje stáhtadohkeheami translatevran/fágajorgaleaddjin (A-E), meroštallat mii ahte 23 hállangiela leat menddo unnán dulkkat, ja oppalaččat mii oaidnit ahte sullii 43 proseantta buot bargogohččumiin eai gokčojuvvo. Jus buot bargogohččumat baicce galggašit čađahuvvot dulkain geain lea vuodđofáddá (unnimusat 30 oahppočuoggá almmolaš suorggi dulkomis), meroštallat mii ahte 48 giela eai gokčojuvvo, ja mii oaidnit ahte sullii 66 proseantta buot bargogohččumiin eai gokčojuvvo. Jus juohke dulkon juohke gillii galggašii čađahuvvot dulkkaiguin geain lea bahcelorgráda dulkomis ja/dahje stáhtadohkeheapmi (A-C), leat vel 18 giela main leat menddo unnán dulkkat go buohtastahhtá kvalifikašuvdnadásiiguin A-D:in, ja mii oaidnit ahte sullii 90 proseantta buot bargogohččumiin eai gokčojuvvo.

Dan botta go leat erohusat das makkár dulkadárbbut ja man ollu kvalifiserejuvvon dulkkat leat juohke hállangiela, leat ges relatiivalaččat doarvái dulkkat bealjeheamiide, olbmuid geain leat gullanválttisvuodát ja bealjehisčalmmeheamiide. Dáid bargogohččumiidda navdit mii ahte leat 561 kvalifiserejuvvon dulkka geain lea bahcelorgráda dahje vástideaddji formála gelbbolašvuhta.

Dárbu kvalifiserenfálaldahkii

Dárbu kvalifiserenfálaldahkii, mii lea vuodđun dasa mo gielat rangerejuvvjit, boahá logus mas leat bargogohččumat mat eai leat gokčojuvvon. Dat boahá das ahte govččagráda mihtiduvvon osiin čuovvu sihke dan man ollu kvalifiserejuvvon dulkkat lea olámuttos ja man ollu bargogohččumat ovttá gielas leat, nu ahte ii leat dárbbaslaččat nu ahte lea njuolga oktavuohhta gaskal dan mas váilot dulkkat ja dárbbu kvalifiserenfálaldagain.

Gielaid gaskkas main eai leat kvalifiserejuvvon dulkkat, čájehit raporteremat 2022 vuosttaš jahkebealis ahte dušše gávccii dáin gielain mat eai leat Nationála dulkaregistaris dagahit dárbbu badjel 50 dulkomiidda. Leat erenoamážit njeallje giela masa leat bargogohččumat kvalifiserejuvvon dulkka haga dulkaregistaris, tigras lea suorámus dulkondárbu 779 navdojuvvon bargogohččumiin, nubigiella, turkmenagiella ja karenis ledje ges 195, 194 ja 228 bargogohččuma 2022 vuosttaš jahkebealis.

Gávnnahit makkár kvalifiserendárbbut leat eará gielaide geavahat mii logu daid bargogohččumiin mat eai leat gokčojuvvon mearkan dasa mo kvalifiserenfálaldat galgá vuoruhuvvot. Jus juohke dulkon juohke gillii galggašii čađahuvvot dulkkain main lea kvalifikašuvdna E dahje alit, meroštallo ahte 205 000 bargogohččuma eai leat gokčojuvvon, dat vástida sullii 43 proseantta buot dulkomiid bargogohččumiin 2022 vuosttaš jahkebeali. Jus dulkkat geain lea kvalifikašuvdna D dahje alit galggašit čađahit buot dulkomiid juohke gillii, leat oktiibuot 313 000 bargogohččuma mat eai leat gokčojuvvon, dat dagaha sullii 66 proseantta buot bargogohččumiin 2022 vuosttaš jahkebeali. Jus dulkkat geain lea kvalifikašuvdna C dahje alit galggašit čađahit bargogohččumiid, leat oktiibuot 423 000 dulkonbargogohččuma mat eai lea gokčojuvvon, dat dagaha sullii 89 proseantta buot bargogohččumiin). Arábagiella lea dat giella mas váilot eanemus dulkkat, juohke kvalifikašuvdnadásis.

Dulkonhápmi

Telefovndadulkon lei dábbáleamos dulkonvuohki maiddá vuosttas jahkebeali 2022:s, ja 74 proseantta buot bargogohččumiin dáhpáhuvet telefovna bokte. Dulkon báikkis dagahii 24 proseantta buot dulkonbargogohččumiin, ja šearbmadulkon dagahii 2 proseantta. Oppalaččat lea ovdáneapmi mo dulkonhápmi juohkása leamaš stáđis 2021 rájes ja nu guhkás 2022:s, ja ođđajagimánu – geassemánu logut 2022:s čájehit ahte leat smávva erohusat modalitehtas buohtastahhton diimmájagiin, ja šearbmadulkomiid lohku lea unnon. Sivvan dasa sáhtta leat dat ođđa dulkonláhka, muhto sáhtta maid orrut nu ahte pandemii ja servodaga gidden (garra njoammueastadandoaibmabijuiguin) mat servodagas aiddo leat leamaš leat bidjan muhtin dihto láidestusaid bargogohččumiid čađaheapmái ja dasa mii lea praktihkalaččat leamaš vejolaš dahkat čatnon fysalaš ovttasdoaimmii. Das mas 2020:s 2021:i ja 2019:s 2020:i oinniimet ahte dulkomat báikkis unno, leat dulkomat báikkis lassánan ovttain proseantačuoggáin 2021:s 2022:i. Seamma áigodaga šadde unnit šearbmadulkomat, 5 proseanttas 2 prosentii. Sivvan dan maŋimuš rievdamii sáhttet leat sihke rievdamat raportevrraid čeahkkádusas lánvegottis, ja duohta rievdamat márkana modalitehtas.

Summary in English

Tolkemonitor SPRÅK reports provide an annual update on the status of the latest knowledge about needs in the public sector for interpreting services in different languages. These status surveys provide a regularly updated overview of the need for qualification services in interpreting based on the current supply of qualified interpreters and the languages where demand for interpreting is greatest. The surveys also describe the use of remote interpreting by public bodies in order to provide a sound basis for targeted measures in the field of interpreting.

Mission and method

The Norwegian Directorate of Integration and Diversity (IMDi) has commissioned Oslo Economics and Agenda Kaupang to conduct regular surveys of language needs and compliance with the Interpreting Act in the public sector. The aim of the status reports is to develop a knowledge base concerning how public bodies comply with the provisions of the Interpreting Act and set out the level of demand for interpreting services in different languages. The surveys are based on collected statistics, automatic extracts from the dissemination systems of some of the interpreting services and data extracts from the Norwegian National Register of Interpreters.

The languages covered in this report are those that have been identified through the reporting of interpreting assignments. As a result, many languages and language combinations may not be mentioned in this report for which interpreting services are needed, but no interpreters are available. This could, for example, be because no one in Norway speaks the language combination concerned. Because neither the Norwegian Labour and Welfare Administration (NAV) nor any other organisation has reported interpreting assignments between Norwegian and the sign languages of other countries, or between Norwegian sign language and languages other than Norwegian (e.g. English, Swedish, Danish, ASL or BSL), these assignments are not included in our statistics, and knowledge about such assignments must therefore be obtained from other sources.

As it proved difficult to obtain data from public bodies and other organisations concerning the level of demand for interpreting in Sami languages, the knowledge base is uncertain, and there is reason to assume that demand for interpreting services in all three Sami languages is greater than is indicated by the data that has been collated here.

Interpreting assignments by language

Every year, many interpreting assignments are carried out in a wide variety of different languages. During the first half of 2022, we estimate that a total of around 475,000 interpreting assignments were carried out in spoken languages, along with 37,000 interpreting assignments for the deaf, hard of hearing and deafblind. For the 2021 reporting year, we estimated the total number of assignments to be just over 870,000. Arabic is the language in which most interpreting assignments are conducted, and the language is estimated to account for 27.5 percent of the total demand for interpreting services, which amounted to approximately 130,000 assignments during the first half of 2022. Other languages where there is strong demand for interpreting services are Tigrinya, Polish and Somali. The 20 languages in which most interpreting assignments were conducted accounted for approximately 90 percent of all interpreting assignments during the first half of 2022.

Need for dispensation access

The Interpreting Act, which was introduced with effect from 1 January 2022, requires interpreting assignments booked by public bodies to be carried out by a qualified interpreter. There are a number of languages for which there is a shortfall in the coverage of qualified interpreters. If all interpreting assignments in each language were to be performed by interpreters who had completed an introductory course on the responsibilities of the interpreter (TAO) and had either passed the bilingual test or was a certified translator/technical translator (A-E), we estimate that 23 languages have a shortfall in coverage. In total, we find that approximately 43 percent of all assignments are uncovered. However, if all assignments were to be performed by interpreters with a basic subject qualification (minimum of 30 credits in interpreting in the public sector), we estimate that 48 languages would have a shortfall, and we find that approximately 66 percent of the assignments are uncovered. If all interpreting assignments in each language were to be performed by interpreters with a bachelor's degree in interpreting and/or state authorisation (A-C), there would be a further 18 languages with undercoverage compared with qualification levels A-D, and we find that approximately 90 percent of assignments would be uncovered.

However, while the level of coverage in each spoken language varies as a result of varying demand for interpreting services and access to qualified interpreters, the coverage in interpreting for deaf, hard of hearing and deafblind people is relatively good. For these types of assignments, we estimate that there are 561 qualified interpreters with a bachelor's degree or equivalent formal qualifications.

Need for qualification services

The need for qualification services, which form the basis for the ranking of languages, follows from the volume of uncovered assignments. This is because the degree of coverage measured as a proportion follows from both the availability of qualified interpreters and the volume of assignments within a language, meaning that there will not necessarily be a direct correlation between estimates of shortfall and the need for qualification services.

Among the languages for which there are no qualified interpreters, the reports for the first six months of 2022 show that only eight of the languages without an entry in the National Register of Interpreters trigger a need for more than 50 interpreting assignments. For assignments performed without the use of a qualified interpreter listed in the National Register of Interpreters, five languages in particular stand out: there is greatest demand for interpreting in Tigre with an estimated 779 assignments, while Nubian, Turkmen and Karen accounted for 195, 194 and 228 assignments respectively during the first half of 2022.

As regards qualification needs in other languages, we use the number of uncovered assignments as an indicator of priority with regard to qualification services. If all interpreting assignments in each language were to be performed by an interpreter with qualification level E or higher, it is estimated that 205,000 assignments would be uncovered, which corresponds to about 43 percent of all interpreting assignments during the first half of 2022. If interpreters with qualification level D or higher were to perform all interpreting assignments in each language, we find a total of 313,000 uncovered assignments, which represents approximately 66 percent of the total number of assignments during the first half of 2022. If the assignments were to be performed by interpreters with qualification level C or higher, we find a total of 423,000 uncovered interpreting assignments, which represents approximately 89 percent of the total number of assignments. Across all qualification levels, Arabic is the language with the greatest shortfall in coverage.

Form of interpreting

Telephone interpreting was again the most widely used interpreting method in the first half of 2022, accounting for 74 percent of all assignments. In-person interpreting accounted for 24 percent of all assignments, while video-mediated interpreting accounted for 2 percent. Overall, the development in the distribution of interpreting forms has remained stable from 2021 and into 2022 to date, and the figures for January – June 2022 indicate minor differences in modality compared with last year, while the proportion of video-mediated interpretation has declined. This may be due to the new Interpreting Act, but it may also indicate that the pandemic and lockdown (and the associated strict infection control measures) that society has recently been through have played a major role in setting the premises for the performance of assignments and what could be achieved in practice as regards physical interaction. While we saw a decline in in-person interpreting for 2020 to 2021 and 2019 to 2020, the proportion of in-person interpreting increased by one percentage point from 2021 to 2022. Over the same period, the proportion of video-mediated interpreting fell from 5 percent to 2 percent. The latest change may be due both to changes in the composition of the selection of reporters, and to actual changes in modality in the market.

ملخص باللغة العربية

مرصد الترجمة **سبروك SPRÅK** هي تقارير حالة سنوية من شأنها توفير معلومات محدثة حول حاجة القطاع العام لخدمات الترجمة بلغات مختلفة. يجب أن تقدم قياسات الحالة باستمرار نظراً شاملة عن الحاجة لعروض التأهيل في مجال الترجمة انطلاقاً من التعامل الحالي مع المترجمين المؤهلين واللغات التي تتطلب الحاجة للترجمة فيها بقدر أكبر. وإضافة لذلك، يوضح المرصد حاجة الهيئات الحكومية للترجمة الشفوية عن بعد لتوفير أساس جيد للتدابير الهادفة في مجال الترجمة.

المهمة والمنهجية

كلف مديرة الاندماج والتعددية IMDi أوسلو إيكونوميكس Oslo Economics وأجيندا كاوبانغ Agenda Kaupang بمهمة القيام بدراسات مسحية منتظمة للحاجات اللغوية والامتثال لقانون الترجمة في القطاع الحكومي. والهدف من تقارير الحالة هو إعداد قاعدة معلوماتية حول كيفية امتثال الهيئات الحكومية لأحكام قانون الترجمة وكيف تبدو الحاجة إلى خدمات الترجمة في اللغات المختلفة. تستند الدراسات المسحية إلى الاحصاءات التي جمعت والمقتطفات الآلية من أنظمة أداء الخدمة لدى بعض وكالات الترجمة، ومقتطفات البيانات من السجل الوطني للمترجمين.

اللغات الواردة في التقرير هي تلك التي تظهر من خلال الإبلاغ عن مهام الترجمة. ولذلك فقد يكون هناك عدد من اللغات والمجموعات اللغوية التي لم تُذكر في هذا التقرير، حيث تكون هناك حاجة للترجمة، لكن يتعذر العثور على مترجم يتولى المهمة. قد يرجع ذلك مثلاً إلى حقيقة عدم وجود أحد في الترويج يجيد المجموعة اللغوية ذات الصلة. ونظراً لعدم قيام دائرة العمل والرفاهية الترويجية، إن إيه في NAV، أو جهات أخرى بالإبلاغ عن مهام الترجمة بين لغات الإشارة في الترويج وغيرها من البلدان الأخرى، ولا حتى بين لغة الإشارة الترويجية وغيرها من اللغات غير الترويجية (مثل الإنجليزية والسويدية والدنماركية، وإيه إس إل ASL، أو بي إس إل BSL)، فإن هذه المهام لا تظهر في إحصاءاتنا أيضاً، وعليه يجب تحصيل المعلومات عن هذه المهام بطريقة أخرى.

وبما أنه كان من الصعب الحصول على بيانات من الهيئات الحكومية وغيرها حول الحاجة للترجمة في لغات السامي، فإن القاعدة المعلوماتية غير مؤكدة، وهناك سبب يدعو للاعتقاد بأن الحاجة للترجمة بجميع لغات السامي الثلاثة هي أكبر مما يبدو في البيانات التي تم الحصول عليها هنا.

مهام الترجمة موزعة على اللغات

يتم في كل عام القيام بالعديد من مهام الترجمة في عدد من اللغات المختلفة. وفي النصف الأول من عام 2022 تشير تقديراتنا إلى إنجاز عدد إجمالي يبلغ حوالي 475000 مهمة ترجمة بلغة منطوقة، و37000 مهمة ترجمة للصم وضعيفي السمع والصم المكفوفين. ووفق تقديراتنا فقد بلغ حجم مهام الترجمة الإجمالي لبلغات سنة 2021 أكثر من 870000. والعربية هي أكثر لغة أنجزت فيها مهام ترجمة، وقد بلغت 27.5 بالمئة من الحاجة الإجمالية للترجمة، وهي حوالي 130000 مهمة في النصف الأول من سنة 2022. واللغات الأخرى التي تتمتع بحاجة أكبر لمهام الترجمة هي التيفرينية والبولندية والصومالية. وتشكل اللغات العشرين التي أنجز فيها أكبر قدر لمهام الترجمة، حوالي 90 بالمئة من جميع مهام الترجمة المنجزة في النصف الأول من 2022.

الحاجة للحصول على إعفاء

ويشترط قانون الترجمة الذي جرى تبنيه في 1 يناير 2022 أن يقوم مترجم مؤهل بمهمة الترجمة التي يجري حجزها من قبل الهيئات الحكومية. وهناك العديد من اللغات التي تعاني من نقص في المترجمين المؤهلين. إن كان يتعين تنفيذ مهام الترجمة في كل لغة من قبل مترجم تلقى دورة تعريفية في نطاق مسئولية المترجم (TAO)، وإما أن يكون قد نجح في اجتياز اختبار اللغتين، أو أن يكون مترجماً معتمداً حكومياً/مترجماً متخصصاً (إيه - إي - إي A-E)، فتقديراتنا هو أن 23 لغة عاني من نقص في التغطية، ونجد إجمالاً أن حوالي 43 بالمئة من جميع المهام غير مغطاة. إلا أنه في حال كان يتعين القيام بجميع المهام من قبل مترجم تلقى دورة أساسية (30 نقطة دراسية على الأقل في الترجمة في القطاع العام)، فتقديراتنا أن 48 لغة تعاني من نقص في التغطية، ونجد أن حوالي 66 بالمئة من المهمات غير مغطاة. إن كان يتعين القيام بجميع مهام الترجمة لكل لغة من قبل مترجم يحمل شهادة البكالوريوس في الترجمة و/أو معتمداً حكومياً (إيه - سي - سي A-C)، فهناك 18 لغة إضافية تعاني من نقص التغطية مقارنة بمستويات التأهيل إيه - دي A-D، ونجد أن حوالي 90 بالمئة من المهام غير مغطاة.

في حين أن تغطية جميع اللغات المنطوقة تختلف بالنسبة إلى الحاجة للترجمة والوصول إلى المترجمين المؤهلين، إلا أن التغطية في مجال الترجمة للصم وضعيفي السمع والصم المكفوفين، تعتبر جيدة نسبياً. بالنسبة لهذه الأنواع من المهام، نجد أن 795/561 مترجماً مؤهلاً من حملة شهادة البكالوريوس أو ما يعادلها من كفاءة رسمية.

الحاجة إلى عروض خدماتية للتأهيل

تتبع الحاجة لعروض خدمات التأهيل التي تشكل أساساً لتصنيف مراتب اللغات، من مقدار المهام الفاقدة للتغطية. ويرجع ذلك إلى أن درجة التغطية المقاسة في الحصوص، ناتجة عن كل من التمكن من الوصول إلى المترجمين المؤهلين وحجم المهام في مجال اللغة المعنية، وذلك بحيث لا يكون هناك بالضرورة ارتباط مباشر بين تقديرات النقص في التغطية والحاجة لعروض خدمات التأهيل.

من بين اللغات التي لا يوجد بها مترجمون مؤهلون، تظهر البلاغات للنصف الأول لعام 2022 أن ثمان لغات فقط دون تسجيل في السجل الوطني للمترجمين تؤدي حاجة سنوية لأكثر من 50 مهمة ترجمة. وبالنسبة للمهام المنجزة دون استخدام مترجم مدرج في السجل الوطني للمترجمين، فهناك أربع لغات متميزة بصورة خاصة؛ فلغة التيفرينية هي الأكثر احتياجاً للمترجمين بمقدار 779 مهمة، بينما بلغت الحاجة للغة النوبية والتركانية ولغة الكارين 228، و194 و195 مهمة على التوالي للنصف الأول من عام 2022.

وبالنسبة لاحتياجات التأهيل باللغات الأخرى، نستخدم عدد المهام غير المغطاة كمؤشر على الأولوية فيما يتعلق بعروض خدمات التأهيل. وبما أنه يُشترط أن يكون المترجمون حاصلين على المؤهل إي E أو أعلى، فتشير التقديرات إلى أن 205000 مهمة غير مغطاة، وهو ما يعادل 43 بالمئة تقريباً من جميع مهام الترجمة في النصف الأول لعام 2022. إن كان ينبغي أن تُنجز جميع مهام الترجمة من قبل مترجمين مؤهلين بمستوى دي D أو أعلى، أو تعين القيام بجميع مهام الترجمة في كل لغة، فسنجد ما مجموعه 313000 مهمة غير مغطاة، وهو ما يمثل 66 بالمئة من الحجم الإجمالي للمهام في النصف الأول لعام 2022. وإن تعين القيام بالمهام من قبل مترجم مؤهل بمستوى سي C أو أعلى، فسنجد ما مجموعه 423000 مهمة ترجمة غير مغطاة، وهو ما يمثل 89 بالمئة من إجمالي حجم المهمات. ومن بين جميع مستويات المؤهلات، تعتبر اللغة العربية أكبر لغة غير مغطاة.

أشكال الترجمة

كانت الترجمة التلفونية الطريقة الأكثر انتشاراً للترجمة في النصف الأول لعام 2022، وشكلت 74 بالمئة من جميع المهام. وشكلت الترجمة بالحضور الشخصي 24 بالمئة من إجمالي المهام، بينما شكلت الترجمة عبر الشاشة 2 بالمئة. وإجمالاً، فقد سار التطور في توزيع أشكال الترجمة بطريقة مستقرة من 2021 لحين معظم عام 2022، والأرقام من يناير – يونيو 2022 تشير إلى فروق ضئيلة في النمطية مقارنة بالعام الماضي، بينما أصبحت حصة الترجمة عبر الشاشة متدنية. وقد يرجع ذلك لقانون الترجمة الجديد، إلا أن السبب ربما يكون أيضاً مرتبطاً بالجائحة والإغلاق الذي مرّ به المجتمع مؤخراً، وقد طبقت تدابير معينة عند القيام بالمهام وإجراءات ممكنة عملياً مرتبطة بالتفاعل الجسدي. وقد شهدنا بين عامي 2020 إلى 2021، وعامين 2019 إلى 2020 انخفاضاً بالترجمة عبر الحضور الشخصي، حيث ارتفعت الترجمة بالحضور الشخصي بنسبة واحد بالمئة من 2021 إلى 2022. وفي الفترة ذاتها انخفضت نسبة الترجمة عبر الشاشة من 5 بالمئة إلى 2 بالمئة. وقد يكون التغيير الأخير ناتجاً عن كل من تغييرات في تركيبة اختيار التبليغ، والتغيرات الفعلية في نمطية السوق.

1. Innledning

Dette er statusrapport II om offentlige organers behov for tolking innenfor ulike språk. I denne rapporten beskriver vi for andre gang status for måling av indikatorer og analyser av språkbehov. Denne gangen er hovedfokuset første halvdel av 2022. Vi presenterer først hvilke språk offentlig sektor har behov for tolking på, før vi gir oversikt over språk med begrenset tilgang til kvalifiserte tolker og som kan gi en tidlig indikasjon på hvilke språk som bør prioriteres til de ulike kvalifiseringsordningene og utdanningstilbudene i tolking. Deretter gir vi oversikt over tolkeformer, herunder bruk av fremmøtetolking eller fjerntolking i tolkeoppdragene.

1.1 Bakgrunn og mandat

Ny lov om offentlig organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven) tråde i kraft 1. januar 2022. Loven tydeliggjør ansvaret for bruk av tolk og den stiller krav, både til fagpersoner i offentlig sektor og til bruk av kvalifisert tolk. Som følge av ikrafttredelsen av loven, er det behov for kvalitetssikrede data som belyser implementeringen av tolkeloven og offentlige organers etterlevelse av lovbestemmelsene, i tillegg til mer kunnskap om offentlige organers behov for tolking innen ulike språk. Kunnskapsdepartementet ga derfor IMDi i oppdrag å gjennomføre jevnlig undersøkelse av språkbehov og etterlevelse av tolkeloven i offentlig sektor.

På den bakgrunn, har IMDi gitt Oslo Economics og Agenda Kaupang i oppdrag å utarbeide et kunnskapsgrunnlag om hvordan offentlige organer etterlever tolkelovens bestemmelser og hvordan behovet for tolketjenester ser ut innen ulike språk. Dette skal sette direktoratet i stand til å tilby kunnskapsbasert oppfølging av offentlige organer og gi veiledning til disse i etterlevelse av tolkeloven. Undersøkelsene tar utgangspunkt i Agenda Kaupangs forslag til indikatormåling og datafangst.¹

Oppdraget består av to deler, 1) Tolkemonitor LOV og 2) Tolkemonitor SPRÅK. Tolkemonitor skal samlet svare ut i hvilken grad lovbestemmelsene i tolkeloven implementeres og etterleves av offentlige organer, og hvor stort offentlige organers behov er for tolking på ulike språk, samt hvilke språk som bør prioriteres til ulike kvalifiseringstilbud i tolking. Sammen vil de to delene danne grunnlag for politikkutviklingen på tolkefeltet og utviklingen av et treffsikkert kvalifiseringstilbud i tolking.

Tolkemonitor LOV innebærer å undersøke ulike offentlige organers rutiner og evne til å etterleve krav og bestemmelser i tolkeloven. Funn fra denne delen av oppdraget skal danne grunnlag for IMDis veiledning av offentlige organer i etterlevelsen av tolkeloven, og IMDis veiledning av tilsynsmyndighetene som skal føre tilsyn med offentlige organers etterlevelse av tolkeloven.

Tolkemonitor SPRÅK innebærer å gi oppdatert kunnskap om offentlig sektors behov for tolketjenester innen ulike språk. Dette omfatter å vurdere hvor behovet for tolketjenester er størst, og hvilke språk det burde prioriteres for å utdanne flere tolker. Deretter vil delprosjektet gi oversikt over behov for kvalifiseringstilbud i tolking, med utgangspunkt dagens tilgang på kvalifiserte tolker og hvilke kvalifikasjonsnivåer de har. I tillegg vil delprosjektet beskrive bruk av fjerntolking for å skaffe et grunnlag for målrettede tiltak på tolkeområdet.

Tolkemonitor SPRÅK er den andre av IMDis årlige statusrapporter om offentlige organers behov for tolketjenester innenfor ulike språk. I rapporten beskriver vi første status for måling av indikatorer og analyser av språkbehov. Formålet med analysen er å gi oppdatert kunnskap om offentlig sektors behov for tolk på ulike språk.

1.2 Datagrunnlag

Tolkemonitor SPRÅK baserer seg på følgende datakilder:

- Innsamlet statistikk
- Automatiske uttrekk fra formidlingssystemene hos enkelte av tolketjenestene
- Datauttrekk fra Nasjonalt tolkeregister

¹ Agenda Kaupang, 2022. *Utredning av løsninger for datafangst- og analyse på tolkeområdet*, Oslo: Agenda Kaupang.

Som følge av oppfølgingen av rapporten *Utredning av løsninger for datafangst og -analyse på tolkeområdet*² som Agenda Kaupang skrev for IMDi i 2022, ble det gjennomført en pilotering av automatisert datainnsamling fra den mest brukte formidlingsløsningen for tolkeformidling (WebOfficeOne / Proweb). Åtte aktører har rapportert data gjennom denne løsningen for 2021.

I tillegg har det blitt sendt ut svarskjema for manuell utfylling til alle kjente brukere av tolketjenester. Aktører som leverer tolketjenester, har i analysen blitt delt inn i tre hovedkategorier³:

1. Private tolkeformidlere
2. Kommunale tolketjenester
3. Offentlige aktører med egenregi

For å få supplerende data har vi også sendt ut svarskjema til *kjøpere* av tolketjenester.

Datagrunnlaget for rapporteringsåret baserer seg på:

- 5 private tolkebyråer
- 8 kommunale tolketjenester (Bergen, Drammen, Kristiansand, Larvik, Lørenskog og Rælingen, Oslo, Porsgrunn og Trondheim)
- 1 kommune med samiske språk som forvaltningspråk (Kåfjord)
- 10 offentlige aktører med egenregi-løsninger

I rapporteringen har formidlere og bestillere gitt informasjon om hvilke språk de har gjennomført tolkeoppdrag på, og fordeling av antall oppdrag på de spesifikke språkene, samt informasjon om kvalifikasjonsnivå for tolker som har gjennomført oppdragene og hvilken tolkeform som har vært benyttet.⁴ Fra vårt utvalg ble det rapportert totalt 148 562 tolkeoppdrag i første halvår av 2022. Siden enkelte aktører ikke ønsker å oppgi kvalifikasjonsnivå på oppdragene de leverer, har opplysninger om dette vært valgfritt i utfyllingen av rapporteringsskjema. Det vil si at analyser av kvalifikasjonsnivå baserer seg på et litt mindre datagrunnlag enn analyser av tolkespråk.

Datagrunnlaget har i tillegg blitt supplert med uttrekk fra Kommunalt leverandørregister som viser alle norske kommuners kjøp av tjenester fra selskaper som driver tolkevirksomhet med angivelse av omsetning og sektorområde i kommunen.

1.3 Metode for beregning av endring/utvikling i tolkebehov

I rapporten legger vi til grunn at den innsamlede dataen fra de kommunale tolketjenestene utgjør et representativt utvalg av alle kommunale tolketjenester, selv om det er usikkerhet knyttet til representativiteten i utvalget som har rapportert oppdrag. På samme måte antar vi at fordelingen av oppdrag på språk i utvalget av private tolkebyrå er representativ for fordelingen hos alle private tolkebyråer. For å beregne den totale fordelingen av oppdrag vekter vi andelene hos private tolkebyråer og kommunale tolketjenester etter beregnede markedsandeler fra statusrapport for 2021. Vi gjør de samme antakelsene om representativitet når vi belyser kvalifikasjonsnivå og modalitet i gjennomførte oppdrag.

For 2021 beregnet vi at det ble gjennomført i underkant av 780 000 tolkeoppdrag. Basert på dette anslaget og en fordeling mellom tolkeoppdrag gjennomført av private tolkebyråer og kommunale tolketjenester i første halvdel av 2022, samt veksten i hver gruppe av formidlere, har vi også beregnet et tidlig anslag på total oppdragsmengde i 2022. Et uttrekk fra Nasjonalt tolkeregister og data for nye kvalifiserte tolker gir oss videre mulighet til å belyse kapasitet blant kvalifiserte tolker sammenlignet med oppdragsmengde på de ulike språkene.

² Tilgjengelig på IMDi's nettsted: <https://www.imdi.no/contentassets/dc4bd44bd1b6419d936dd1ba4d320379/utredning-av-losninger-for-datafangst-og--analyse-pa-tolkeområdet.pdf>

³ Private tolkeformidlere viser til private selskaper som selger tolketjenester til offentlige kunder, og da er et mellomledd mellom tolken den offentlige virksomheten som bruker tolk i tjenesteutøvelsen. Kommunale tolketjenester viser til kommunale virksomheter som har til hovedformål å betjene tolkebehovet i egen kommune (eller en gruppe kommuner). Offentlige aktører med egenregi viser til offentlige virksomheter som har direkte avtaler med tolkene for å betjene egen virksomhet.

⁴ Rapporteringsskjemaet var ikke ferdigutfyllt med språklister, og det har derfor blitt rapportert inn språk på ulik syntaks. For å samle observasjonene har IMDi's semantiske språklister blitt benyttet for å gi hvert rapporterte språk en felles syntaks på tvers av formidlerne.

2. Antall tolkeoppdrag fordeling på språk

I dette kapittelet beskriver vi bruken av tolketjenester, både totalt og fordeling på språk. Vi starter med å gi et anslag på totalt tolkebehov innenfor offentlig sektor, før vi deretter gir oversikt over de mest brukte tolkespråkene i første halvdel av 2022.

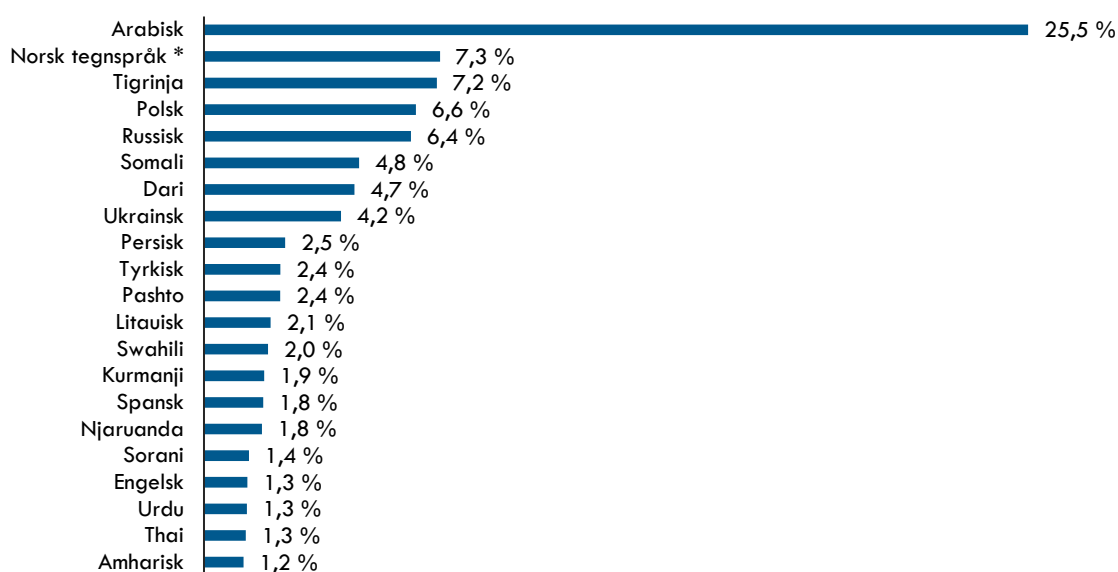
Basert på rapporteringen for første halvår av 2022, anslår vi total oppdragsmengde til 473 136 tolkeoppdrag for denne perioden. Dersom første halvår står for halvparten av oppdragsvolumet ved årets slutt, vil dette innebære en årlig økning av tolkeoppdrag innenfor offentlig sektor på 21,4 prosent. Oppdragene formidlet av kommunale tolketjenester vil i så fall stå for en økning på 10,4 prosent fra 2021 og den anslåtte økningen blant private tolkebyråer vil være 28,1 prosent.

Våre prediksjoner om utviklingen i antall tolkeoppdrag, er en estimert størrelse på bakgrunn av innrapportering fra deler av tolkemarkedet, og det er usikkerhetsmomenter ved beregningen av prediksjoner. Ved denne halvårsrapporteringen mangler vi også regnskapsinformasjon som er til hjelp når vi beregner totalt tolkebehov etter årsslutt. Vi har heller ikke informasjon om hvor stor andel av årets tolkevolum vi kan vente at inngår i første halvår. Hvis vi for eksempel antar at de første seks månedene av 2022 vil stå for en uforholdsmessig stor del av total oppdragsmengde i 2022 på grunn av at sommerferieperioden særlig treffer andre halvår, kan de enkle vekstanslagene ovenfor være for store. Dersom vi i stedet for å anta at første halvår representerer 6 av 12 deler av årets oppdragsvolum antar at første halvår representerer 6 av 11 deler, vil anslaget på total vekst bli 11,3 prosent.

2.1 Språkfordeling

Hvert år tolkes det på en rekke ulike språk i offentlig sektor. I vårt utvalg for 2022 ble det gjennomført tolkeoppdrag på i overkant av 900 språk (se vedlegg A). De 20 mest brukte talespråkene utgjorde til sammen omtrent 89 prosent av alle rapporterte oppdrag innenfor talespråk (se Figur 2-1). Arabisk er, i likhet med tidligere år, det mest etterspurte tolkespråket i Norge. 25,5 prosent av alle oppdragene ble gjennomført mellom arabisk og norsk. Andelen arabiske tolkeoppdrag i utvalget for denne perioden er for øvrig en del lavere enn foregående år, hvor denne delen typisk har ligget over 30 prosent. Deretter følger tigrinja, polsk, russisk, somali, dari, ukrainsk, persisk, pashto og tyrkisk som de ti mest brukte tolkespråkene i 2022. I tillegg ble det gjennomført 37 444 oppdrag for døve, hørselshemmede og døvblinde gjennom NAVs formidling av tolke-tjenester til disse brukerne. Oppdragene omfatter både tegnspråktolking, skriveolking og tolk-ledsaging, og utgjør samlet sett det nest største språkbehovet i perioden.

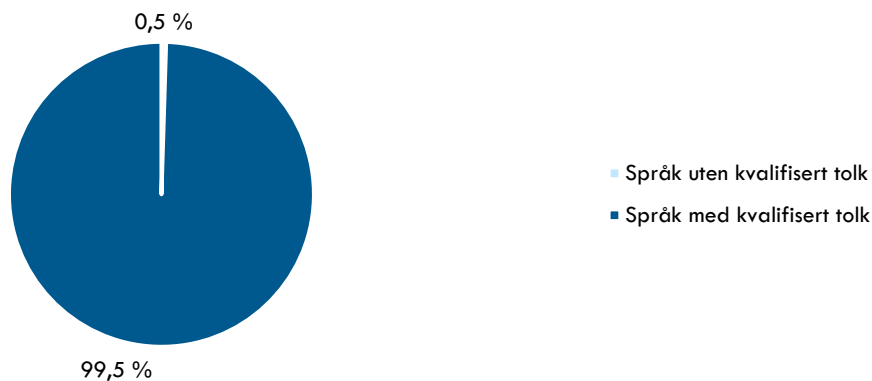
Figur 2-1: De 21 mest etterspurte språkene for tolking i offentlig sektor

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale tolkebyråer og private tolketjenester. Andel av rapporterte oppdrag på talespråk for 2022. * Norsk tegnspråk representerer alle oppdrag gjennomført gjennom NAVs formidling av tolketjenester for døve, hørselshemmede og døvblinde. Oppdragsvolumet inkluderer både tolking på tegnspråk, skriveolking og tolking med ledsaging.

Nesten alle tolkeoppdrag i første halvdel av 2022 ble gjennomført på språk hvor det finnes minst én kvalifisert tolk i Nasjonalt tolkeregister. Av Figur 2-2 fremkommer det at mens mer enn 99 prosent av oppdragene ble gjennomført på språk med minst én kvalifisert tolk, ble mindre enn 1 prosent gjennomført på språk uten kvalifisert tolk.

Figur 2-2: Andel oppdrag på språk med og uten kvalifiserte tolker

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale tolketjenester og private tolkebyråer, samt oppføringer i Nasjonalt tolkeregister. Kvalifiserte tolker er definert som språk hvor det finnes minst én kvalifisert tolk i Nasjonalt tolkeregister, inkludert også norsk tegnspråk.

2.2 Begrensninger ved språkanalyser

2.2.1 Sjeldne språk og språkkombinasjoner

Språkene som fremgår i denne rapporten er de språkene som kommer frem gjennom rapporteringen av tolkeoppdrag. Det kan derfor være noen språk og språkkombinasjoner som ikke nevnes i denne rapporten, hvor det vil være behov for tolking, men man ikke finner noen tolk til oppdraget. Det kan for eksempel skyldes at det ikke er noen i Norge som behersker den aktuelle språkkombinasjonen. Fordi verken NAV eller andre har rapportert om tolkeoppdrag mellom norsk og andre lands tegnspråk, og heller ikke mellom norsk tegnspråk og andre språk enn norsk (for eksempel engelsk, svensk, dansk, ASL eller BSL), fremkommer heller ikke disse oppdragene i vår statistikk, og kunnskap om dette eventuelle tolkebehovet må derfor innhentes på en annen måte.

2.2.2 Samiske språk

Ettersom det var vanskelig å få innhentet data fra offentlige organer og andre om tolkebehov på samiske språk, er kunnskapsgrunnlaget på dette området også usikkert og det er grunn til å anta at behovet for tolking på alle de tre samiske språkene er større enn det som fremgår av de data som er innhentet her.

3. Behov for dispensasjonsadgang

Tolkeloven, som ble innført med virkning fra 1. januar 2022, setter krav til at tolkeoppdrag som bestilles av offentlige organer skal gjennomføres av kvalifisert tolk. Historisk har en høy andel av oppdragene vært gjennomført med ukvalifiserte tolker. Fram til 31. desember 2026 er det dispensasjon fra kravet om å bruke kvalifisert tolk. Kravet om å bruke kvalifisert tolk vil gjelde fullt ut først etter en overgangsperiode på fem år etter lovens ikrafttredelse, det vil si 1. januar 2027. Behovet for en slik overgangsperiode har sammenheng med behovet for å få en bedre dekning av kvalifiserte tolker innenfor språk hvor vi i dag har relativt store underdekkede behov. Behovet for flere kvalifiserte tolker gjelder både for språk hvor det finnes få eller ingen kvalifiserte tolker, og for språk med spesielt store tolkebehov.

3.1 Språk med og uten kvalifiserte tolker i Nasjonalt tolkeregister

Vi finner totalt 16 språk med rapporterte tolkeoppdrag som står uten oppføringer av kvalifiserte tolker (nivå A-E) i Nasjonalt tolkeregister (se Tabell 3-1).

Tabell 3-1: Oversikt over språk som ikke har kvalifiserte tolker (nivå A-E)

• Afar	• Dinka	• Karen	• Nubisk
• Akan	• Ganda	• Khmer	• Rohingya
• Anuak	• Hausa	• Malayisk	• Tigre
• Dansk	• Indonesisk	• Mandingo	• Turkmensk

Kilde: Uttrekk fra Nasjonalt tolkeregister, 31. oktober 2022. I tabellen angir vi språk med rapporterte oppdrag, men hvor vi ikke finner oppføringer av kvalifiserte tolker på noe nivå i Nasjonalt tolkeregister.

3.2 Dekningsgrad av tolker etter kvalifikasjonsnivå i Nasjonalt tolkeregister

For å kunne belyse dekningsgraden med hensyn til kvalifiserte tolker for hvert språk benytter vi et uttrekk for alle oppføringer i Nasjonalt tolkeregister. Vi definerer dekningsgrad som forholdet mellom antall kvalifiserte tolker per språk multiplisert med antatt antall oppdrag en tolk kan gjennomføre per år, og oppdragsmengden for det gitte språket. Dersom et språk har relativt få kvalifiserte tolker i forhold til antall oppdrag, gir det en indikasjon på at dekningsgraden er lav. Videre skiller vi mellom underdekning (dekningsgrad mindre enn 1) og full dekning (dekningsgrad større enn eller lik 1). Hvorvidt et språk har underdekning eller full dekning avhenger av fire faktorer:

- Antall oppdrag
- Antall kvalifiserte tolker
- Antall oppdrag per kvalifiserte tolk (kapasitet)
- Kvalifikasjonskrav

Anslått oppdragsmengde (punkt 1) er et resultat av dataanalysen som er beskrevet i kapittel 2. Antall kvalifiserte tolker (punkt 2) er hentet fra Nasjonalt tolkeregister. Antall oppdrag én tolk kan gjennomføre per år (punkt 3) antas å være 300 per år, og 150 på et halvt år. Våre beregninger basert på rapportert restkapasitet blant kvalifiserte tolker, tilsier at gjennomsnittlig oppdragsmengde er 216 oppdrag per år, med en rapportert restkapasitet på 58 prosent. På grunn av utfordringer knyttet til å koordinere kalendertid, oppdragssted, mv. er det lite trolig at all restkapasitet blant tolkene kan frigjøres uten nye målrettede tiltak. Blant arabisktolker, hvor etterspørselen er svært stor og antallet kvalifiserte tolker relativt til etterspørselen er lavt, finner vi en restkapasitet på 26 prosent. Blant frilanstolker som tolker på norsk tegnspråk, finner vi den laveste kjente restkapasiteten blant tolker, på 16 prosent. Dersom vi legger til grunn at dette utgjør den beste mulige utnyttelsen av kapasitet blant talespråktolk, blir kapasiteten 294 oppdrag per tolk. Kvalifikasjonskrav angir hvilke nivåer som inkluderes i beregningen av kapasitet og dekning hos de kvalifiserte tolkene. Nedenfor ser vi nærmere på dekningsgraden for ulike kvalifikasjonsnivåer. Vi analyserer først dekningsgraden for tolker i Nasjonalt tolkeregister generelt (A-E samlet), deretter tolker med tolkeutdanning og/eller statsautorisasjon (A-D) og til slutt tolker med statsautorisasjon og/eller bachelor i tolking (A-C).

3.2.1 Nivå A-E

Når vi beregner dekningsgrad per språk for språk hvor vi finner én eller flere tolker oppført i Nasjonalt tolkeregister, og forutsetter at en tolk kan gjennomføre 300 tolkeoppdrag per år (150 på et halvt år), finner vi totalt 23 språk med underdekning. Vi anslår at i overkant av 43 prosent av alle gjennomførte tolkeoppdrag første halvdel av 2022 var udekket (Figur 3-1).

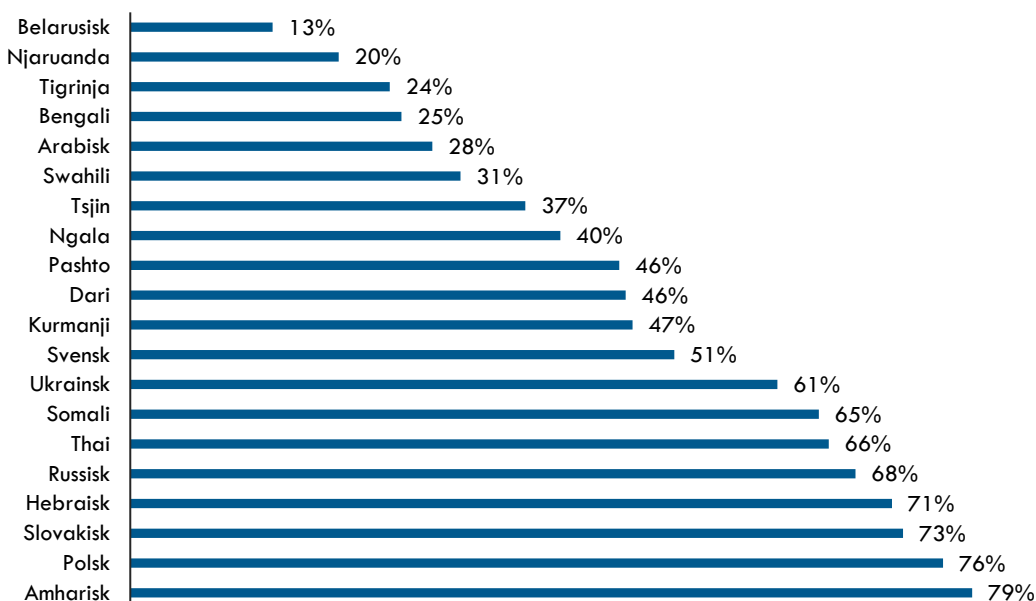
Figur 3-1: Andel oppdrag på talespråk som er dekket og udekket med kvalifisert tolk (nivå A-E)

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

Figur 3-2 presenterer anslag på dekningsgrad for de språkene hvor det er én eller flere oppføringer i Nasjonalt tolkeregister, men hvor vi likevel beregner en dekningsgrad på 80 prosent eller lavere. Belarusisk og njaruanda har en dekningsgrad på henholdsvis 13 og 20 prosent, som tilsier at bare om lag ett av syv og ett av fem tolkeoppdrag blir dekket av kvalifiserte tolker på disse språkene. Med andre ord er omtrent seks av syv og fire av fem oppdrag udekket på henholdsvis belarusisk og njaruanda. Arabisk, som er språket med flest tolkeoppdrag, har en dekningsgrad på 28 prosent.

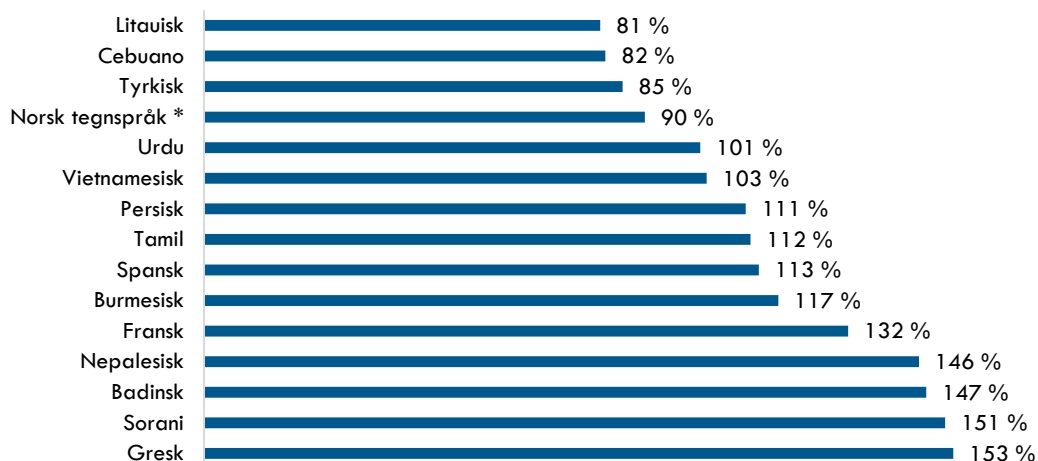
Figur 3-2: Dekningsgrad i prosent med kvalifikasjonsnivå A-E, for talespråk med dekningsgrad under 80 prosent

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

Det er ikke kun språk med lav dekningsgrad som er av interesse. Tolkebehov endrer seg raskt, og det tar lang tid å utdanne tolker. Det er derfor interessant og viktig å studere dekningsgraden for de språkene med bedre dekning. I Figur 3-3 presenteres dekningsgraden for de språkene med mellom 80 og 160 prosent dekning. Blant disse har litauisk, cebuano og tyrkisk underdekning, mens de øvrige har full dekning. Urdu og vietnamesisk er språk med restkapasitet, med restkapasiteten er marginal. En liten økning i tolkeoppdrag på disse språkene, eller en liten reduksjon i kvalifiserte tolker, vil føre til at oppdrag må gjennomføres uten kvalifisert tolk, eller risikerer å ikke bli gjennomført i det hele tatt.

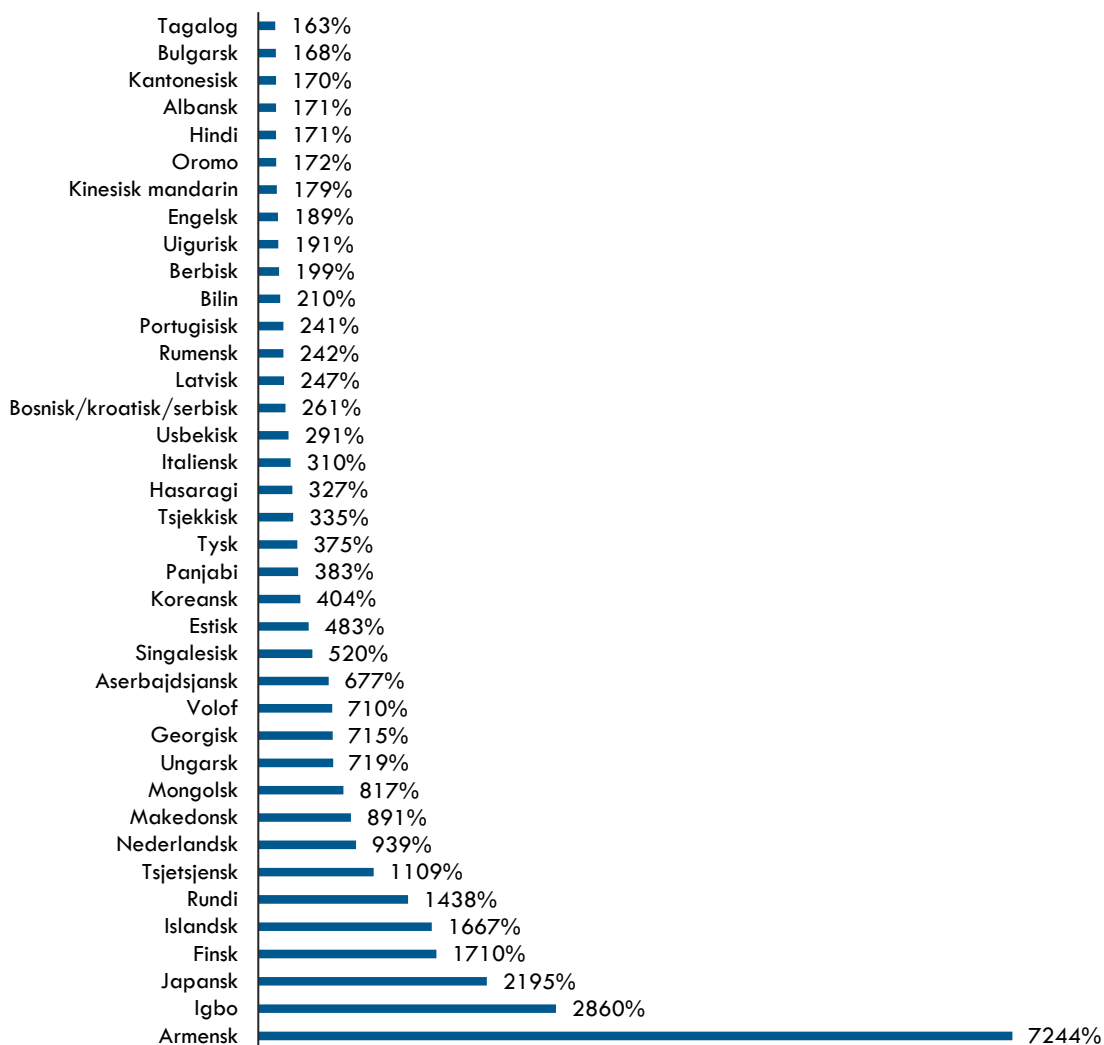
Figur 3-3: Dekningsgrad i prosent med kvalifikasjonsnivå A-E, for talespråk med dekningsgrad mellom 80 og 160 prosent

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister. * Opplysninger om dekningsgrad fra Styringsenheten for NAV Hjelpemidler og tilrettelegging. Dekningsgrad for tegnspråktolker er definert som andel av bestilte oppdrag for døve, hørselshemmede og døvblinde som har latt seg gjennomføre med tolk.

Dekningsgrad for de øvrige språkene, kategorisert som språk med dekning over 160 prosent, er presentert i Figur 3-4. Dette er språk som selv med en ganske stor økning i tolkeoppdrag (over 60 prosent), fortsatt er i stand til å dekke alle tolkeoppdrag med kvalifiserte tolker (A-E). Det samme gjelder dersom de får en reduksjon i antall tolker. Språkene i denne listen kan altså ha en ganske stor prosentvis nedgang i tolkekapasitet, og fortsatt ha full dekning.

Figur 3-4: Dekningsgrad i prosent med kvalifikasjonsnivå A-E, for talespråk med mer enn 60 prosent restkapasitet

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

3.2.2 Nivå A-D

Dersom vi forutsetter at alle tolkeoppdrag skal utføres av tolker med kvalifikasjon A-D, vil dekningsgraden for hvert språk som har én eller flere kvalifiserte tolker på nivå E reduseres. Det er totalt 48 språk som har underdekning av kvalifiserte tolker dersom hvert oppdrag skulle blitt gjennomført med en tolk som har kvalifikasjon D eller høyere. Sammenlignet med den første spesifikasjonen (nivå A-E) er det 25 ytterligere språk som kategoriseres som underdekket. Totalt anslår vi at omtrent 66 prosent av alle oppdrag er udekket dersom betingelsen er kvalifikasjonsnivå over kvalifikasjon E (Figur 3-5). Det utgjør totalt 313 000 oppdrag i første halvdel 2022, hvor arabisk står for omtrent 110 000 udekkede oppdrag.

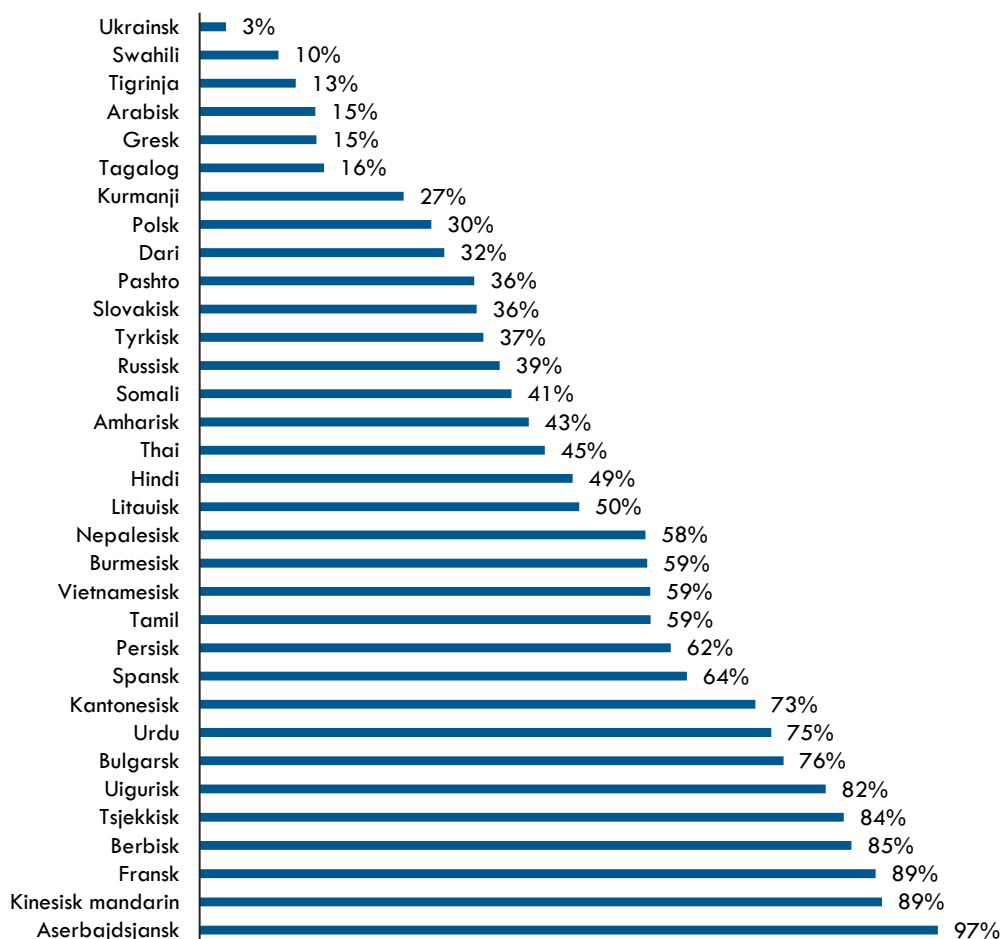
Figur 3-5: Andel oppdrag som er dekket og udekket med kvalifisert tolk (nivå A-D)

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

På samme måte som for kvalifikasjonsnivå A-E har vi analysert dekningsunderskuddet som kapasitet blant kvalifiserte tolker relativt til gjennomførte tolkeoppdrag. Figur 3-6 presenterer anslag på dekningsgraden for språk med underdekning. Det er seks språk som får dekket under en femtedel av oppdragene av tolker med tolkeutdanning og/eller statsautorisasjon. Det gjelder språkene ukrainsk, swahili, tigrinja, arabisk, gresk og tagalog. For aserbajdsjansk blir omtrent alle oppdragene dekket av tolker med tolkeutdanning og/eller statsautorisasjon.

Figur 3-6: Dekningsgrad i prosent med kvalifikasjonsnivå A-D, for talespråk med underdekning

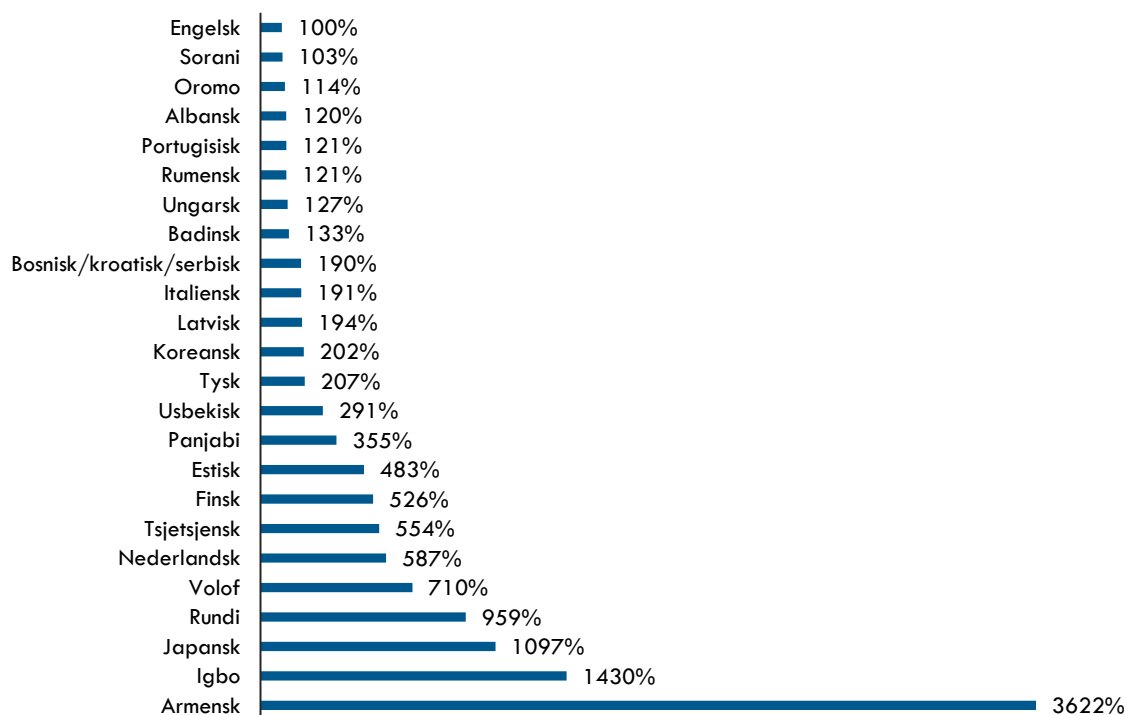

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

Figur 3-7 presenterer dekningsgraden for språk med full dekning. Engelsk har nøyaktig dekning, og har dermed ingen restkapasitet for flere oppdrag dersom disse oppdragene skal utføres av tolker med kvalifikasjonsnivå D eller høyere. Sorani og oromo er andre språk som ved en ganske lav prosentvis økning i oppdragsmengde, eller

reduksjon i tolkekapasitet, vil bli underdekt, gitt at alle oppdrag skal utføres av tolker med kvalifikasjonsnivå D eller høyere.

Figur 3-7: Dekningsgrad i prosent med kvalifikasjonsnivå A-D, for talespråk med restkapasitet

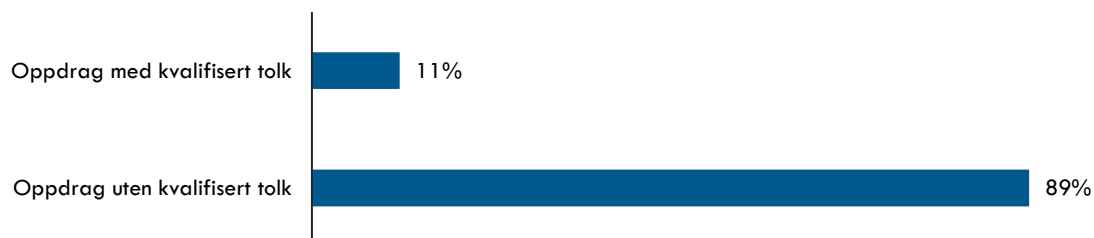

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

3.2.3 Nivå A-C

Dersom alle oppdrag på hvert språk skulle blitt utført av tolker med bachelor i tolking og/eller statsautorisasjon (nivå A-C), blir ytterligere 18 språk kategorisert som underdekket. Det er kun 5 språk som har full dekning med tolker som har kvalifikasjonsnivå A-C: estisk, finsk, nederlandsk, tysk og volof. Totalt er det 56 språk hvor vi ikke finner én eller flere tolker med kvalifikasjonsnivå C eller bedre, og det ble formidlet omtrent 33 000 oppdrag på disse språkene i første halvdel av 2022. Totalt anslår vi at omtrent 89 prosent av alle oppdrag er udekket dersom betingelsen er kvalifikasjonsnivå over kvalifikasjon D (Figur 3-8). Det vil si at i overkant av hvert tiende tolkeoppdrag ble utført av tolker med bachelor i tolking og/eller statsautorisasjon.

Figur 3-8: Andel oppdrag som er dekket og udekket med kvalifisert tolk (nivå A-C)

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

Tabell 3-2 presenterer dekningsgrader på ulike språk, når vi legger til grunn at hvert oppdrag skal gjennomføres av en tolk med bachelor i tolking eller statsautorisasjon.⁵ Totalt er det 81 språk hvor vi finner gjennomførte tolkeoppdrag, men ingen kvalifisert tolk med nivå C eller høyere. Endringen i betinget

⁵ Når vi legger kvalifikasjonsnivå A-C til grunn for beregning av dekningsgrad, er det mange språk som har null dekning. Det gjelder alle språk hvor vi ikke finner tolker med bachelor og/eller statsautorisasjon i Nasjonalt tolkeregister. Disse språkene inngår ikke i tabellen.

kvalifikasjonsnivå gir en relativt stor endring i dekningsgraden for flere språk. Det er 15 språk som har full dekning basert på kvalifikasjonsnivå A-D, men som har underdekning basert på kvalifikasjonsnivå A-C. For ukrainsk, kurmanji, dari, tigrinja, thai, arabisk, pashto og vietnamesisk anslår vi at under 5 prosent av oppdragene er dekket av tolker med kvalifikasjon A-C.

Tabell 3-2: Dekningsgrad med tolker som har bachelor i tolking og/eller statsautorisasjon

Språk	Dekningsgrad	Språk	Dekningsgrad
Ukrainsk	1 %	Tamil	20 %
Kurmanji	1 %	Italiensk	20 %
Dari	2 %	Slovakisk	20 %
Tigrinja	2 %	Litauisk	21 %
Thai	2 %	Rumensk	25 %
Arabisk	3 %	Kinesisk mandarin	26 %
Pashto	4 %	Spansk	27 %
Vietnamesisk	4 %	Portugisisk	34 %
Amharisk	8 %	Tsjekkisk	36 %
Polsk	10 %	Engelsk	40 %
Persisk	11 %	Bulgarsk	43 %
Russisk	12 %	Albansk	55 %
Somali	14 %	Ungarsk	67 %
Tyrkisk	14 %	Bosnisk/kroatisk/serbisk	81 %
Fransk	15 %	Finsk	107 %
Latvisk	15 %	Tysk	112 %
Urdu	16 %	Nederlandsk	179 %
Oromo	18 %	Estisk	212 %
Sorani	19 %	Volof	253 %

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

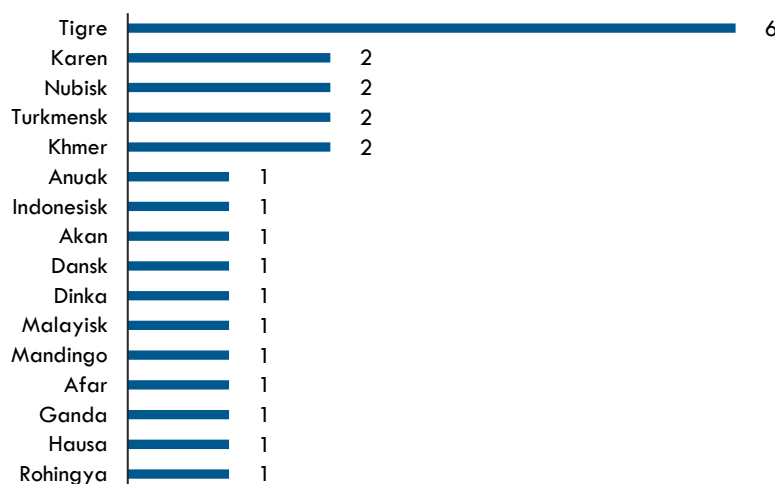
4. Behov for kvalifiseringstilbud

I kapittel 3 ble dekningsgrad per språk, definert som antatt kapasitet som andel av oppdragsmengde, presentert. Lav dekningsgrad kan imidlertid både drives av et lavt antall kvalifiserte tolker og et høyt antall oppdrag. Derfor bør det ikke alltid være en sammenheng mellom anslag på underdekning og prioritet for kvalifikasjon av nye tolker. I dette kapittelet gis en oversikt over antall udekkede oppdrag per språk, som bør være en bedre indikasjon for prioritet med hensyn til kvalifikasjon av nye tolker.

4.1 Språk uten kvalifiserte tolker

Til sammen har rapporteringen av oppdrag for 2022 vist at kun ni språk uten oppføring i Nasjonalt tolkeregister representerer et samlet halvårlig behov for tolkeoppdrag på mer enn 50. Blant språkene hvor vi finner rapporterte oppdrag, men ingen oppføringer i Nasjonalt tolkeregister, er det særlig fire språk som peker seg ut med et vesentlig behov for tolk i første halvdel av 2022. Tigre er det største av disse med 779 anslåtte oppdrag, mens anslått oppdrag for karen, nubisk, turkmensk og khmer for første halvdel 2022 er henholdsvis 228, 195, 194 og 173. Utenom disse språkene er behovet første halvdel av 2022 mindre enn 150 oppdrag for alle språk utenfor tolkeregisteret, og disse språkene ville hatt full dekning med én tolk (se Figur 4-1).

Figur 4-1: Udekket behov (antall tolker) per talespråk uten oppføringer i Nasjonalt tolkeregister

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

4.2 Behov for kvalifiserte tolker innenfor andre språk med underdekning

Nedenfor presenteres underdekning i antall oppdrag per språk hvor vi finner oppføringer i nasjonalt tolkeregister. Forutsetningene er de samme som i kapittel 3, men forskjellen er at det nå er antall udekkede oppdrag, og ikke dekningsgrad målt i andeler, som ligger til grunn for rangeringen av språk. Vi presenterer anslag på hvor mange kvalifiserte tolker det er behov for, med utgangspunkt i at hver tolk gjennomfører 150 tolkeoppdrag på et halvt år. Vi skiller igjen på kvalifikasjonsnivå A-E, A-D og A-C.

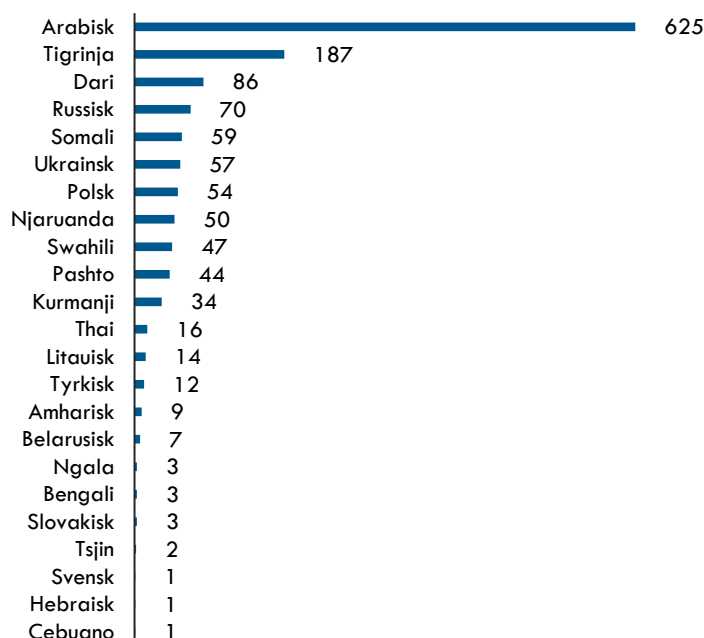
4.2.1 Rangering av underdekning for nivå A-E

Dersom alle tolkeoppdrag på hvert år skulle blitt gjennomført av tolker med kvalifikasjon E eller høyere, er det anslått totalt 205 000 udekkede tolkeoppdrag første halvdel av 2022. Dette utgjør omtrent 43 prosent av anslått totalt antall oppdrag i samme periode. Underdekning på arabisk er i stor grad driveren bak, hvor vi anslår om lag 93 500 udekkede oppdrag. Dette indikerer at over 40 prosent av de udekkede oppdragene er på arabisk.

Figur 4-2 gir en oversikt over hvor stort behov de ulike språkene har for kvalifiserte tolker. Språket med størst underdekning i antall oppdrag er som nevnt arabisk. Det må omtrent 625 flere tolker til for å dekke alle tolkeoppdrag med kvalifiserte tolker, forutsatt at én tolk gjennomfører 300 tolkeoppdrag per år (150 på et halvt år). Tigrinja er språket etter arabisk med flest anslått udekkede oppdrag. For at vi skulle kunne ha

beregnet full dekning for oppdrag på tigrinja, måtte vi ha registrert ytterligere 187 oppføringer i Nasjonalt tolkeregister. For dari måtte vi på tilsvarende måte hatt 86 flere kvalifiserte tolker (A-E) for å kunne beregne full dekning. Av de underdekkede språkene ville tre blitt kategorisert med full dekning med bare én ekstra tolk (cebuano, hebraisk og svensk).

Figur 4-2: Språk som bør prioriteres til tospråkstest – anslag på dekningsunderskudd (antall tolker) per språk med minimum kvalifikasjonsnivå A til E

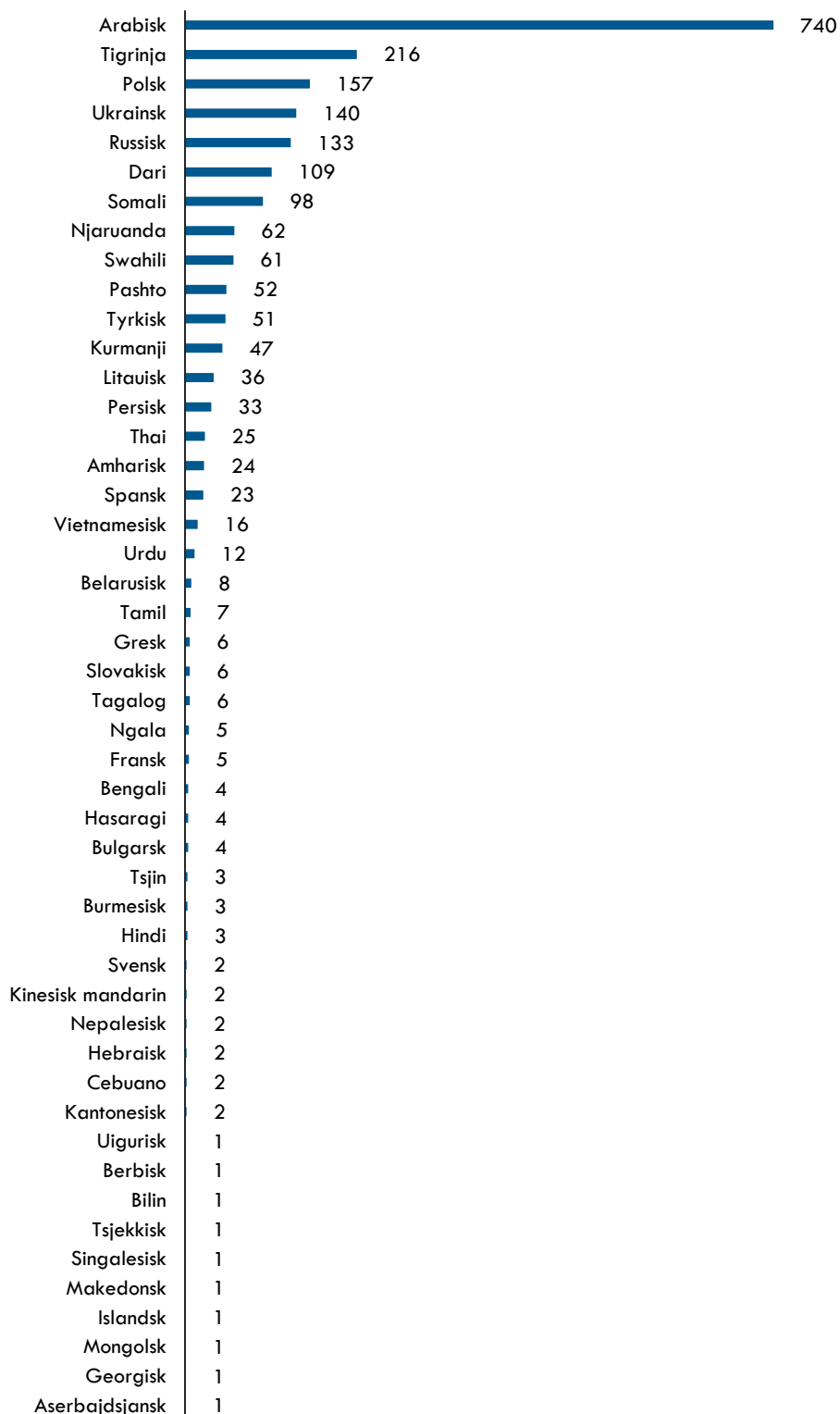
Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister. Behov for kvalifisering av tegnspråktolker er ikke beregnet, da dekningsgrad for tolkeoppdrag for døve, hørselshemmede og døvblinde følger egen definisjon, og oppdrag per kvalifisert tolk ikke tilsier et kvalifiseringsbehov konsistent med det som er beregnet for talespråkene i figuren.

4.2.2 Rangering av underdekning for nivå A-D

Dersom vi forutsetter at hvert tolkeoppdrag skal gjennomføres av en tolk med kvalifikasjon D eller høyere, er det anslått totalt 313 000 udekkede tolkeoppdrag i første halvdel av 2022. Arabisk er naturligvis en stor driver for underdekning også i denne spesifikasjonen, hvor dette språket alene har i underkant av 111 000 udekkede oppdrag (85 prosent av antall oppdrag på arabisk). Polsk får en nær tredobling i underdekning når vi endrer krav kvalifikasjonsnivå fra minimum nivå E til minimum nivå D.

Figur 4-3 presenterer anslag på hvor mange flere tolker som behøves for å dekke alle oppdrag for første halvdel 2022 per språk, med utgangspunkt i at alle oppdrag skal utføres av tolker med nivå A-D. Dersom flest mulig oppdrag skal dekkes med tolker med bevilling som statsautorisert tolk, er arabisk, tigrinja, polsk, ukrainsk og russisk de fem språkene med størst underdekning. For eksempel måtte vi ha kvalifisert ytterligere 740 tolker på dette nivået for at alle arabiske tolkeoppdrag skulle blitt dekket. Tilsvarende for polsk, måtte vi ha sett 157 kvalifiserte tolker på dette nivået. Selv om noen språk har behov for mange nye tolker, ville 22 av de underdekkede språkene hatt full dekning dersom de hadde hatt mellom én og fire flere kvalifiserte tolker (språk med færre enn 600 udekkede oppdrag første halvår).

Figur 4-3: Språk som bør prioriteres til tolkeutdanning – anslag på dekningsunderskudd (antall tolker) per språk med minimum kvalifikasjonsnivå A til D

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

4.2.3 Rangering av underdekning for nivå A-C

Dersom det er et ønske om at alle tolkeoppdrag skal utføres av tolker med bachelor i tolking eller statsautorisasjon, anslår vi at det totalt er behov for 2 866 tolker, fordelt på 66 språk.⁶ Det betinger optimal fordeling av nye tolker på de ulike språkene. Optimal rekruttering av nye tolker må sees i sammenheng med behovet på hvert enkelt språk, samt forventet utvikling i tolkebehov framover for de enkelte språkene.

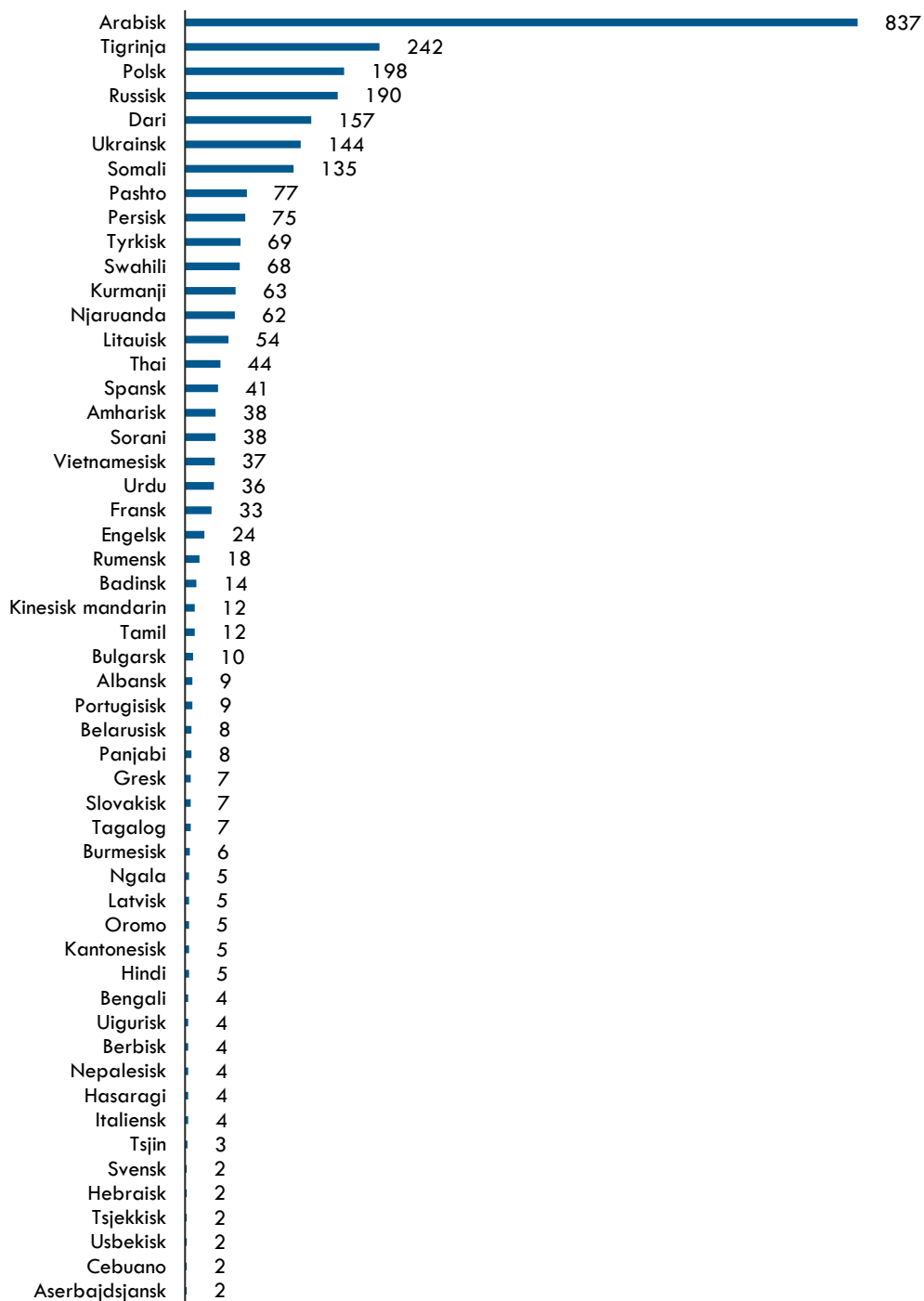
Det ble gjennomført 130 700 oppdrag på arabisk første halvdel av 2022, og vi finner 35 tolker med kvalifikasjon C eller bedre. Hvis vi forutsetter at hver tolk gjennomfører 150 tolkeoppdrag per halvår, dekker disse tolkene 5 250 oppdrag til sammen. Det indikerer at omtrent 125 500 av tolkeoppdragene utføres av tolker med kvalifikasjonsnivå under C. På den andre siden av skalaen, anslår vi at omtrent 700 oppdrag på latvisk ble utført av tolker med kvalifikasjonsnivå under C. For at alle oppdrag på latvisk skulle blitt dekket av tolker med kvalifikasjon C eller bedre, er det behov for ytterligere fem tolker med dette kvalifikasjonsnivået.

Figur 4-4 presenterer anslag på hvor mange flere tolker som behøves for å dekke alle oppdrag for første halvdel 2022 per språk, med utgangspunkt i at alle oppdrag skal utføres av tolker med bachelor i tolking og/eller statsautorisasjon (nivå A-C). Dersom flest mulig oppdrag skal dekkes med tolker med bachelorgrad i tolking og/eller bevilling som statsautorisert tolk, er arabisk, tigrinja, polsk, russisk og dari de fem språkene med størst underdekning.

De språkene som ville hatt full dekning med én eller to tolker, er ikke inkludert i illustrasjonen. Språk som ville hatt full dekning ved to flere tolker med kvalifikasjonsnivå C eller høyere, er svensk, hebraisk, tsjekkisk, usbekisk, cebuano og aserbajdsjansk. Språk som ville hatt full dekning med én ekstra tolk er tsjetsjensk, rundi, koreansk, bilin, singalesisk, ungarsk, makedonsk, islandsk, mongolsk, japansk, georgisk, igbo og armensk.

⁶ Vi regner ikke med tolkebehov på språk hvor vi ikke finner én eller flere kvalifiserte tolker i Nasjonalt tolkeregister.

Figur 4-4: Språk som bør prioriteres til bachelorutdanning og statsautorisasjonsprøven – anslag på dekningsunderskudd (antall tolker) per språk med minimum kvalifikasjonsnivå A til C

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og Nasjonalt tolkeregister.

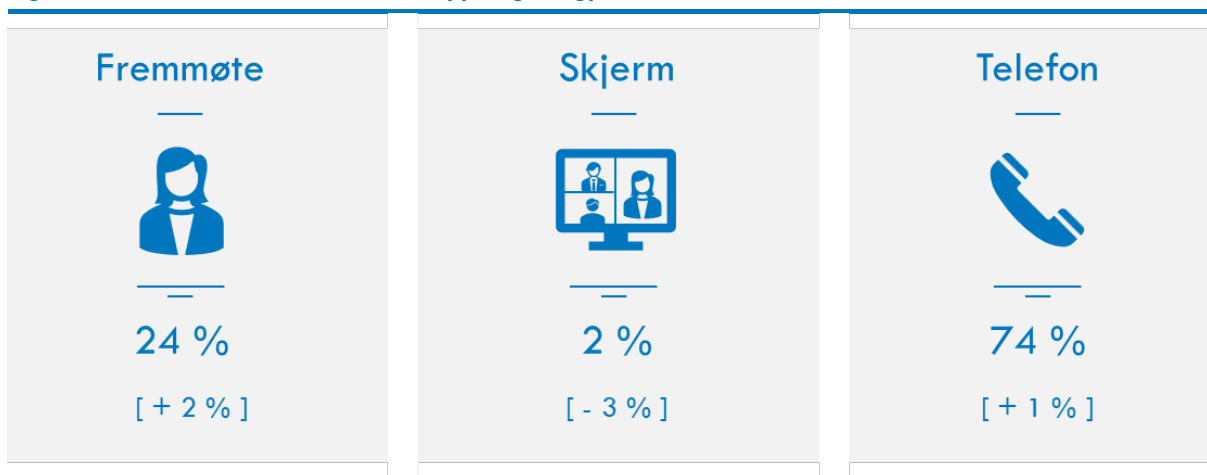
5. Tolkeform

I dette kapitlet beskriver vi offentlige organers bruk av fjerntolking og fremmøtetolking. Funnene bidrar til å gi en indikasjon på offentlige organers bruk av fjerntolking og etterlevelse av tolkelovens § 8 om bruk av fjerntolking.

Tolking i offentlig sektor kan skje på ulike måter. Tolkeoppdrag kan gjennomføres ved fremmøtetolking, skjermtolking eller telefontolking:

- Fremmøtetolking brukes om tolker som er fysisk til stede i kommunikasjonen mellom en offentlig tjenesteperson og innbyggeren med behov for tolk.
- Skjermtolking og telefontolking brukes ofte om hverandre i den felles samlebetegnelsen fjerntolking. Felles for tolking via skjerm og tolking via telefon er at tolken ikke er fysisk til stede i samme rom som den offentlige tjenestepersonen og/eller innbyggeren med behov for tolk.
 - Skjermtolking innebærer at tolken har lyd- og bildekommunikasjon med partene.
 - Telefontolking innebærer at tolken tolker over telefon, og har kun lydkommunikasjon med minst én av partene.

Figur 5-1: Oversikt over hvordan tolkeoppdrag ble gjennomført i første halvdel av 2022

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale og private tolkeformidlere og beregninger for 2020 utført av Agenda Kaupang.

Telefontolking er den mest utbredte tolkemethoden så langt i 2022, og står for 74 prosent av alle oppdragene. Fremmøtetolking utgjør 24 prosent av de totale oppdragene, mens skjermtolking står for 2 prosent. Selve gjennomføringen av tolkeoppdragene varierer mellom de ulike formidlerne. Det er mer vanlig å formidle oppdrag gjennom telefontolking (85 prosent) blant de private, enn blant kommunale formidlere (54 prosent). Motsatt er det lavere andel tolkeoppdrag blant private formidlere som gjennomføres med tolken fysisk til stede (14 prosent) sammenlignet med fremmøtetolking blant kommunale formidlere (42 prosent).

Samlet sett har utviklingen i fordelingen av tolkeform vært stabil fra 2021 til første halvdel av 2022, og tallene for januar – juni 2022 viser at det er små forskjeller i modalitet sammenlignet med fjoråret. Andelen fremmøtetolking og telefontolking har så langt økt noe sammenlignet med fjoråret, mens andelen skjermtolking har blitt redusert. Det kan skyldes den nye tolkeloven, men det kan også tyde på at pandemien og nedstengningen (med strenge smittevernstiltak) som samfunnet nylig har vært gjennom langt på vei har lagt visse føringer for gjennomføringen av oppdrag og hva som har vært praktisk mulig å få til knyttet til fysisk interaksjon. Der vi for 2020 til 2021 og 2019 til 2020 så en nedgang i fremmøtetolking, har andelen fremmøtetolking økt med to prosentpoeng fra 2021 til 2022. I samme periode minsket andel skjermtolking fra 5 prosent til 2 prosent. Den siste endringen kan både skyldes endringer i sammensetning i utvalget av rapportører, og faktiske endringer i modalitet i markedet.

Tolkemarkedet er i endring, og bruken av fjerntolking er forventet å øke.⁷ Analyser fra vårt samlede datautvalg for 2021 og første halvdel av 2022 tyder på at tendensen også går mot en økning i bruk av fjerntolking

⁷ Oslo Economics, 2022. *Organisering av fjerntolking og tolkeformidling i offentlig sektor*, Oslo: Oslo Economics.

sammenlignet med 2019, selv om det så langt har skjedd små endringer i fordelingen av tolkeform fra foregående år. Med tall for juli – desember 2022 (statusrapport III), kan vi med større sikkerhet beskrive offentlige organers faktiske bruk av fjerntolking, og basert på dette gi en beskrivelse av den historiske utviklingen over de siste årene og prognoser for fremtiden.

Vedlegg A

Tabell 0-5-1: Liste over språk i datautvalget og nøkkeltall for hvert språk (antall oppdrag, antall tolker i Nasjonalt tolkeregister og antall oppdrag per tolk)

Språk	Oppdrag 1. halvdel 2022	Antall kvalifiserte tolker	Oppdrag per tolk per halvår
Afar	15	0	-
Akan	63	0	-
Albansk	2 991	34	88
Amharisk	6 264	33	190
Anuak	109	0	-
Arabisk	130 702	247	529
Armensk	8	4	2
Aserbajdsjansk	155	7	22
Badinsk	2 035	20	102
Belarusisk	1 123	1	1 123
Bengali	589	1	589
Berbisk	527	7	75
Bilin	72	1	72
Bosnisk/kroatisk/serbisk	1 899	33	58
Bulgarsk	1 961	22	89
Burmesisk	768	6	128
Cebuano	183	1	183
Dansk	52	0	-
Dari	23 875	74	323
Dinka	31	0	-
Engelsk	6 892	87	79
Estisk	155	5	31
Finsk	114	13	9
Fransk	5 931	52	114
Ganda	10	0	-
Georgisk	21	1	21
Gresk	981	10	98
Hasaragi	504	11	46
Hausa	10	0	-
Hebraisk	210	1	210
Hindi	614	7	88
Igbo	21	4	5
Indonesisk	103	0	-
Islandsk	45	5	9
Italiensk	629	13	48
Japansk	27	4	7
Kantonesisk	618	7	88
Karen	228	0	-
Khmer	173	0	-
Kinesisk mandarin	2 685	32	84
Koreansk	74	2	37
Kurmanji	9 544	30	318

Latvisk	849	14	61
Litauisk	10 571	57	185
Makedonsk	51	3	17
Malayisk	16	0	-
Mandingo	16	0	-
Mongolsk	37	2	18
Nederlandsk	256	16	16
Nepalesisk	514	5	103
Ngala	743	2	372
Njaruanda	9 203	12	767
Norsk tegnspråk*	37 444	561	67
Nubisk	195	0	-
Oromo	787	9	87
Panjabi	1 057	27	39
Pashto	12 093	37	327
Persisk	12 884	95	136
Polsk	33 624	171	197
Portugisisk	2 117	34	62
Rohingya	10	0	-
Rumensk	3 851	62	62
Rundi	94	9	10
Russisk	32 833	149	220
Singalesisk	58	2	29
Slovakisk	1 241	6	207
Somali	24 604	106	232
Sorani	7 138	72	99
Spansk	9 402	71	132
Svensk	294	1	294
Swahili	10 165	21	484
Tagalog	920	10	92
Tamil	2 285	17	134
Thai	6 635	29	229
Tigre	779	0	-
Tigrinja	36 945	60	616
Tsjekkisk	359	8	45
Tsjetsjensk	108	8	14
Tsjin	404	1	404
Turkmensk	194	0	-
Tyrkisk	12 110	69	176
Tysk	799	20	40
Uigurisk	549	7	78
Ukrainsk	21 731	88	247
Ungarsk	355	17	21
Urdu	6 811	46	148
Usbekisk	206	4	52
Vietnamesisk	5 846	40	146
Volof	42	2	21

Kilde: Rapporteringsskjema utfyllt av kommunale tolketjenester og private tolkebyråer, samt oppføringer i Nasjonalt tolkeregister. *Note: oppdragene omfatter både tegnspråktolking, skrivetolking og tolk-ledsaging.

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

E-post og telefon:
post@osloeconomics.no
+47 21 99 28 00

Besøksadresse:
Klingenberggata 7
0161 Oslo

Postadresse:
Postboks 1562 Vika
0118 Oslo